

Matiwos Tichina **Daamni Yesus Kiristoosni** **Misirachchuni Kaama** **Gachgiru**

Matiwosni misirachchuni kaama: Yesus yoobaasi abdi zeemma maktena fatunir sinbaasonnawa Ha'oos kur'u teyyaassi daraasik imna abdini kaamaason koi'sinaas barki kamo sinbaason makefa misirachchuni kaamaason ephowa. Es misirachchuni kaamaas Yesus baasso ganeyaassi koontere dichna Ayhudnik koi'ba sinnoynaron daa zuuttambaase asiknengwa.

Matiwosni misirachchuni kaamaas ma'a hoorok tichche matsafawa; Yesusni koontoostan kabifaat basa haphuktoosi chowanonnawa basa fattantoosi chowanonna kotta makenanneen orfo Galiilak zagina kaambaasi makonon; assuusonnawa merosin fatubaasi wostononnatu besifa. Estan tusira dey Yesus Galiilan Yerusalem zagina kutuuson han daasta feena neyaasi koi'ni torbaniissi sina wuzasikitonon isarba isarbaasik makefa. Es wuzaasikito dey suuttobaason, kitubaasonnawa kitun kabubaasonna koor'uba zagifa.

Han Misirachchuni kaamaas Yesusnin: Ha'oosi tumanon kotte makok ha'suni hugnaba faana dey Ha'oosi taatoni chowanon assuni arto assinyunya sinnamato zagiratu besifa. Basa assusi ganesin arki sinaas showo gitok hoore uuch kifilitu maddabtefa:

1. Ha'oosi taatoni asuni meeni amala, wosto, mabti, zagsonek sholsusewa koi'ni ixabesi-

ise asin assifa aamaastaki kaambaassi make;
(Edde 5-7).

2. Asire heppe nawoni meya Misirachchuni kaamaasi makok wostesere hamefe kabaasik baassok imte zoonsiyaasikito; (Edde 10).
3. Ha'oosi taatoni chowak imte showo tesa beso; (Edde 13).
4. Nawo sinni wuzaas awu sinnamato assifa assu; (Edde 18)
5. Hashti fa neyaasi koi'newa Ha'oosi taatoni yoone asik imte assu; (Edde 24-25).

Matsafaasi Koor'uba

Yesus Kiristoosni zalaasi tuznewa koontone;
1:1–2:23

Haphquni Yohannisni wosto; *3:1-12*

Yesusni haphuktonewa fattantone; *3:13–4:11*

Yesus wostobaason Galiilak jammarobaas;
4:12–18:35

Galiilan Yerusalem; *19:1–20:34*

Koi'ni torbaniis Yerusalemniissinawa birato-
baastana; *21:1–27:66*

Daamniisa kitun kabunewa ammanon besto-
baase; *28:1-20*

Yesusni Koontoni Tuza (Luqa. 3:23-38)

¹ Dawitni zalaassin; Abrahamni zalaassin koonte Yesus Kiristoosni koontoni tuzaas haniiswa:

² Abraham Yisaqnin kooni. Yisaq Yaqobnin kooni. Yaqob Yuudanawa Aybaasakitoninna kooni.

³ Yuuda Faaresninnawa Zaaraninna Tiimar sinfa asuskin kooni. Faares Esromnin kooni.

⁴ Esrom dey Aaramnin kooni. Aaram Aminadabni kooni. Aminadab dey Ne'asonnin kooni. Ne'ason dey Selimonnin kooni.

⁵ Selimon Rakeb yistefa asuskin Boyeznin kooni. Boyez Rut yistefa asuskin Iyyobednin kooni. Iyyobed Isseynin kooni.

⁶ Issey dey taato sina Dawitnin kooni. Taato Dawit Ooriyonni asuskin Solomonnin kooni.

⁷ Solomon dey Robiyamninn kooni. Robiyam Abiyanin kooni. Abiyan Asafnin kooni.

⁸ Asaf Iyyosafixnin kooni. Iyyosafix Iyyuramninn kooni. Iyyuram Ooziiyanin kooni.

⁹ Ooziiyan Iyyuutamnnin kooni. Iyyuutam Akaaznin kooni.

¹⁰ Akaaz Izqiyasninn kooni. Izqiyas Minasennin kooni. Minaase Amosnin kooni.

¹¹ Amos Iyyusiiyasnnin kooni. Iyyusiiyas Baabilonni boojoni neyaasik Ikoniyyonnawa Aybaasakitonninna kooni.

¹² Baabilonni bochoneen orfo Ikoniyon Selatiiyalnnin kooni. Selatiiyal Zerubabelnnin kooni.

¹³ Zerubabel Abiiyudnnin kooni. Abiiyud Eeliiyakemnnin kooni. Eeliiyakem Azarninn kooni.

¹⁴ Azar Sadoknnin kooni. Sadok akimnnin kooni. Akim Eeliiyudnnin kooni.

¹⁵ Eeliiyud Alazarinn kooni. Alazar Maataninn kooni. Maatan Yaqobnnin kooni.

¹⁶ Yaqob Kiristoos yiste Yesusnnin kooni. Maaraminnon teege Yosefnnin kooni.

¹⁷ Ese Abrahamniistan kabira Dawitniista kar'ananneen asire acheechche koonto. Dawitniistan kabira Baabilonni boojokar'ananneen asire acheechche koonto.

Baabilonni boojoostan kabira Kiristoosni
koontoosta kar'ananneen asire acheech
koontowa.

Yesus Kiristoosni Koonto
(Luqa. 2:1-7)

¹⁸ Yesus Kiristoosni koontoni tochoos haniiswa;
intoba Maarami Yosefnik teegtera diis girunoy
Korto Ayyanak naanertera beste.

¹⁹ Teegere duusi Yosef ooko asu sinna boor'a
Maaraminon asuni sina kisire makok aane
sholowe. Baak aachok beyanak shole.

²⁰ Sinuntano bar ekka safarefeen Daamiisa
wosiya miitok bestera: «Dawitni naa Yosefno!
Teegera duusita nawaas naanertenaas Korto
Ayyanakin sinna boor'a Maaraminon ephak
digotaatawa.

²¹ Bar naanin tanonir; es naas darabaasin
boor'besiissin fatunir sinna boor'a sunbaason
«Yesus» yiratu sunsuta.»

²² Es bar dey sinnaas Daamiis raajjusik:

²³ «Esenu durbaas naanertona; naanin dey
tanona; Sunbaason dey «Amanuel» usone yiste
bar sinanaktu han bar zuuttera sini. Kotbaas dey:
«Ha'oos innoneen anetu fawa» uwa» yi.

²⁴ Yosef afay'nitan guzire Daamiisa wosiya mak-
enaasimato zagi. Teegere duusina Maaraminon
ephphe keeba hami.

²⁵ Uzun nawubaasin tanonanneen Yosef
barneen ane aane kune. Koonte naasa sunanon
«Yesus» yire sunsi.

2

Awkesan Yeese Aruni Meya

¹ Yesus Yuuda Betelemuk taato Herodisni neyaasik koontefena kabaasik aruni meya awakesna diman Yerusalem yeesete.

² Ekka yit mamussete: «Koonte Ayhudni taatoski ayinso? Baakuraason awukesan biyaat barik kaa'nonik yaaniwa» yisete.

³ Taato Herodis es baron odenaase naye. Yerusalemuk feese asuni meya zuuttere barneen ane nayesete.

⁴ Maagni gaanynye meenawa daraasa tumani assinynyani meena asin zuutire Kiristoos ay koon-tonamato mamsi.

⁵ Baasso dey: «Yuudani daasta fa Betelemuk raa-jjuus ekka yire tichinar faar.

⁶ «Yuudani daastaki fa katama Betelemne! Ta dara sina Israelnon oodni ha'sinynya neekin kesnir sinna boor'a inya inya katamaassin ne aafa hatota wuza» yistera maktera faar» yisete.

⁷ Esseen orfo Herodis aruni meyanon aachok teegere baakuraas baassok bestena wonaason mamsire ari.

⁸ Baassotin ekka yit wosi: «Betelem hamfaat koonte naasin gasasutiwa; danefaatine taak dey yaara makoti. Ta dey hamma barik kaa'nona»

⁹ Baasso dey taatoosa kaamanon odere hamete. Awakesna diman biyete baakuraas naas feena dimaasta hamma yeronanneen zoonsit faar.

¹⁰ Baakuraason biyeteese akama gira girsete.

¹¹ Keer girsere daag naas intoba Maaramineen ane feen biyete. Barki sina sinbesiisik sagade-

sere saxinibesiison gachche warqe, ixaananewa kumbine asi ima imesete.

¹² Aruni meya wolsere Herodisniki hamonoytemato baassok Ha'o miitok makena boor'a ooma ugnak daabesi hamete.

Daag Naasin Ephere Giphtsi Guuzete

¹³ Aruni meya hametenneen orfo Daamiisa wosiya miitok Yosefnik bestera: «Herodis daag naasin worunak sholedifer sinna boor'a kabira naasin intobaasneen ane ephpha Giphtsi hamma; ta neek makonanneen esta fowa» yi.

¹⁴ Yosef dey kabire daag naasin intobaasneen ane ephphe waalak Giphtsi hami.

¹⁵ Daamiis raajjubaasik: «Naataasin Giphtsin teegengwa» yina bar sinanaktu Giphtsi hamete. Herodis kitunanneen esta diisete.

¹⁶ Esseen orfo Herodis aruni meya barin eshere aatte hamobesiison araat akamanon gi'tere aruni meyakini odena neyaasik Beetelemnewa biratobaastana fa daastaki neeba hepnewa esseen daakalo fa garo garo naanggotaason zuutire wortonak zagi.

¹⁷ Es kabaasik raajju Ermiyasnik makte raajiis siniwa.

¹⁸ «Rahel naanggotbaasik waasi; waasnawa akama soosone asi kaama Ramak odte. Naanggotbaas aafa sinna boor'a fakuk aane chima» yiste bar sini.

Giphtsin Wolle Naaziret Yoo

¹⁹ Herodis kitinanneen orfo Daamiisa wosiya Giphtsik Yosefnik miitok bestera:

²⁰ «Daag naasa kaanon tishkuk shole bar kitiwa. Kabira daag naaneesin intobaasneen ane ephpha Israelni daa hamma» yi.

²¹ Yosef kabire daag naasin intobaasneen ephphe Israelni daa hami.

²² Herodisni naa Arkelawos ababaasa edde Yuudaki daasta taattenamato odere esta hama dige. Sinuntano orfo miito biire Galiilani daa hami.

²³ Raajjunik: «Naazirawi ustona» yiste bar sinanak Naaziret yiste katamaassi hamme di.

3

Haphqife Yohannisni Misirachchuni Kaamaasi Mako

¹ Es kabaasik haphqife Yohannis Yuudani daas-taki ichma daassi maket ye.

² Es maket yeenaas dey: «Samani taatoos tai'se sinna boor'a harmutiwa» yifar.

³ Raajju sina Isayyasni matsafaassi: «*«Daami-isa ugnanon hoossuti; sapsira dey zeephti» iyaafe ichma daassi chaaget fe asuni kaama» yistera makte bar haniiswa.*

⁴ Yohannis mayfena mayaas Gaalani esak wiche maama. Geshobaasta dey googoni talfa taar'et feer. Muubaas dey bilnganewa zaboni eesne.

⁵ Es kabaasik Yerusalemun, Yuudani daa zuut-tambaase asiissin, Yordanosni biratoosta fa daas zuuttambaase asiissi fe asuni meya zuuttere barki yeet feeseter.

⁶ Boor'besiison harmifaafe Yordanoski akaassi barik haphuktet feeseter.

⁷ Yohannis showo Ferisawini meenawa Seduqawini meena haphuktok barki yeeseleen

biyaat: «Nitto ufone naanggota; yoonak fa Ha'oosi gi'sin kesatik oonso nittok makeri?

⁸ Ese harmuntiison besifa wosto wostoti.

⁹ Nibnitiissi: «Abraham inno abawa» yifeti-matotawa. Nittok makefawungwa; Ha'oos han shu'aaskitosin kabgira Abrahamni naanggota zagunak chimanawa.

¹⁰ Hash anfala i'oosi diisi kunfarwa; ma'a gaana gaannoy i'oosikito zuuttera katerna geesi ha'tona.

¹¹ Ta harmiyaasik akaktu haphquna; ta chaa'mabaasi taar'anon kotanak chimnoynar tayistan akamanon denalo sina bar ta orfoosta yoonir. Bar Korto Ayyanaknawa geyaknatu haphquna.

¹² Meyaason sama ha'una manshiis kushubaas-situ fa; oodaason mai'sire kaynuna; zagooson botobaassi gaagana; sinuntano ufaason tishunoy geesi kiichuna» yi.

Yesusni Haphuqto

(Mar. 1:9-11; Luqa. 3:21-22)

¹³ Es kabaasik Yesus Yohannis barin haphqunak Galiilan Yordanoski akaaski ye.

¹⁴ Sinuntano Yohannis: «Taan ne haphqutak sholsu sinna feen ne taaki yaafatoso?» yit kali.

¹⁵ Yesus wolgire: «Taan kalataatawa; ooko sina baron zagunak sholsu sinna boor'a beywa» yin es kabaasik Yohannis «ma'i» yi.

¹⁶ Yesus haphuktenanneen orfo geregere akaassin kesi. Estan samaas gachchen Ha'oni Ayyana nakalone faar sinna basaasta kerefeen bi.

¹⁷ Kaama dey saman yaara: «Haniis ta shunfana naaswa; bariktu girefawungwa» yi.

4

Yesusni Fattanto (Mar. 1:12-13; Luqa. 4:1-13)

¹ Esseen orfo Ha'oni Ayyana Yesus dabulosnik fattantonak zoonsira ichma daassi hami.

² Estak Yesus acheechasir wonnewa waalne soomenanneen orfo makte.

³ Fattanoni bar tai'sere: «Ne Ha'oni naa sinfaatane han shu'aasikito tusha sinanak ajajebbo» yi.

⁴ Sinuntano Yesus wolgire: «*«Asu Ha'oosi noonosin kesfa kaama zuuttambaase asiktano muu muuk aane feefe» yistera tichchewa»* yi.

⁵ Esseen orfo Daabulos Yesusnin Yerusalem ephphe taamme betemeqdesiisi tukta yeetaat:

⁶ Eeka yi: «*«Wochonees shu'aasta tuusa'onoymato neen oodanak Ha'oos wosibaason ajajonawa. Kushubesiisik dey neen kabugsonewa» yistera tichchewa; ese ne Ha'oni Naa sinfaatane yeet golo teetneeson ha'uwa»* yi.

⁷ Yesus dey wolgire: «*«Daama Ha'oneeson fatanotaata» yistera dey tichchewa»* yi.

⁸ Hepsa dey Daabulos Yesusnin akama dicaaamta kisire yeetaat han daasi taatoni ulfinanon zuutire besaat:

⁹ «Ne taak gandra sagadefaatane han baron zuutira neek imanawa» yi.

¹⁰ Es kabaasik Yesus: «Hantan kes! Ne Sexana; *«Daama Ha'oneesik kaa'no. Bar baron shiipho» yistera tichchewa»* yi.

¹¹ Es kabaasik Daabulos barin beyi; Ha'oosi wosiya dey tai'sera barin argasit faaser.

Yesus Misirachchuni Kaamaason Galiilak Mako Ephi

(Mar. 1:4-15; Luqa. 4:4-15)

¹² Yesus Yohannis taatoni keer girubaason ode-nayse Galiila hami.

¹³ Naaziretnon beyfaat Zabiloonnewa Niftalemne asi awurajja Galiilani baarisi ha'ta fa Kifirnahom yistefa katamaassi hamme di.

¹⁴ Es bar dey sinnay raajju Isayyas ekka yit makena kaamaas sinanakwa.

¹⁵ «Zabulonni daas, Niftalemni daas,
Yordanosni yesalo baarisi ha'ta fa;
Aazabni meenir sina Galiila;

¹⁶ Talmaassi fe daraas;
akama chaarefa bi;
kituni yirara faana daasta diise baassok;
chaarefa kessa beste.»

¹⁷ Es wonaastaneen kabire Yesus: «Ha'oosi taato tai'sewa; Harmutiwa» iyaafe mako ephi.

Yesus Kurxummi Eshefe Meyanon Teege

(Mar. 1:16-20; Luqa. 5:1-11)

¹⁸ Yesus Galiilaki baarisi tesha aatfet hep ayni meya Phexiros yistefe Simoonninnawa ayba Indiriyasninna kurxummi eshak yugudobesiison akaassi ha'sefeen bi. Baasso wostoos dey kurxummini esha.

¹⁹ Yesus dey baassok: «Taneen ane yaafaat asuni meyanon Ha'oosi taatosi wolgutik nittotin zagunawa» yi.

²⁰ Baasso dey geregere yugudobesiison beyfaat barneen ane hamete.

²¹ Estan aatte oom hep ayna ayna Zebdewosni naanggot sina Yaqobnawa Yohannisna asin bi.

Ababesi Zebdewosneen ane goonuusta diisefaat yugudobesiison mai'sifeen biyaat teege.

²² Baasso dey geregere goonuusewa ababesi-isna asin beyfaat Yesusneen ane hamete.

Mettanni Meeni Faru
(Luqa. 6:17-19)

²³ Yesus baasso Ayhudni shiiphoni keyaasikitosi assit Ha'oosi taatoni misirachchuni kaamaason maket daraasasi fa showo tesa meroson zuutire fatit Galiilani daa zuuttambaase asiissi biratet feer.

²⁴ Yesus zagina chowaasi wolla Soriyani daa zuuttambaase asiissi odte. Showo tesa merok mette asuni meyanonnawa rakkokna oottere fe asuni meyanon, dey kiina ayyana ephna baassotin, akataki merobesi faana baassotinnawa laafani meyanonna zuuttire ephphe Yesusniki teshshe-sete. Bar dey zuuttambesiise asin fati.

²⁵ Galiilani daastaki, asir katamaassin, Yerusalemun, Yuudan, dey Yordanosni yeesalon showo dara Yesusneen ane hamete.

5

Yesus Aamaasta Assina Assu

¹ Yesus showo dara barki yeeffen biyaat aamaasta kesse di. Nawobaasakito dey barki yeeseten

² Ekka yit assu ephi:

³ «Ha'oosi taato baassor sinna boor'a;
amantobesiison Ha'oosta zagsefaat;
teetbesiison daa ephefe baasso suustowa.

⁴ Ha'o baassok chima innir sinna boor'a;
suumet feeseffe baasso suustowa.

⁵ Teetbesiison daa ephefe baasso;

han daason warasosoner sinna boor'a suustowa.

⁶ Ooko sina wostooson;
maktere iktet feeseefe baasso;
gawusoner sinna boor'a suustowa.

⁷ Feeshun yisefe baasso;
baassok feeshun ustonir sinna boor'a suustowa.

⁸ Nibbesi kayim sina baasso;
Ha'ooson biyoner sinna boor'a suustowa.

⁹ Asunin gansit feeseefe baasso;
Ha'oni naanggot yistere;
teegtosoner sinna boor'a suustowa.

¹⁰ Ooko sina wuzaasi boor'a kabugtesefe baasso;
Ha'oosi taato baassor sinna boor'a suustowa.

¹¹ «Ta boor'a asuni meya nittotin me'e fe
kabaasiknawa kabugsefe kabaasikna dey eshak
sunnitiison mangsisefe kabaasik nitto suustowa.

¹² Waagnitiis den samak akama sinna boor'a
girotiwa. Dey akamanon giroti. Nittoostan
zeemme fe raajjuni meyaasta esiisimatotu shana
katisetewa» yi.

Kawonewa Chaarefne

(Mar. 9:50; Luqa. 14:34-35)

¹³ Dey Yesus: «Nitto han daasi kawowa. Si-
nuntano kawoos kaar'ba tishifaanane aakkagira
kaar'nirins? Ek gero hai'tera asuni wochosi yet-
onaastano ke'ana wuzaba aafawa.

¹⁴ Nitto han daasik chaarefawa. Aamaasta
keetera di katamaas aachonak aafawa
chimanawuza.

¹⁵ Asu tona tonire waashshi duusifewoso? Tega
dimtatanoso duusaan keyaassi fe asusik zuutira
chaarefanari?

¹⁶ Esiisimato asuni meya nitto ma'a wostoonon biyere samaki abantiisin ulfinsusonek chaarefni-tiis asu zuuttambaase asi sina chaarongwa» yi.

Tumaasi Chowa

¹⁷ Dey Yesus: «Ta Museni tumaasonnawa raa-jjuni meeni kaamaasonna shaarok yaanarne faar sinna nittok bestonaatawa. Ta yaanaas zagunakwa.

¹⁸ Ta futok nittok makefawungwa; samaasewa daase aatananneen tumaassin millu duktonu wostota feeshnoy aafawa aatana wuza.

¹⁹ Ese han ajajiissin ater sina isaason shaarefe barnawa esiisimato dey asunik assife barna samaki taatoossik zuuttambaase asiistan daakalotu sinana. Sinuntano zagife bar wedey assife bar oonu sinfaanane samaki taatoossi arkir yisteretu teegtona.

²⁰ Nittok makefawungwa; nitto ooko sinaas Museni tumaasi assinynyaasatannawa Ferisawini meyaastanna denalo sina shakaanane samaki Ha'oosi taatosi isanne aafawa giruti wuza.

²¹ «Zeemoti baassok «Kaa worutiita» wori basaasta mangsu kater yistenamato odetiwa.

²² Sinuntano ta nittok makefawungwa; aybaasata gi'tefe basaasta mangsu katerwa. Dey aybaasin: «Ne ke'nor» yire me'a basaasta mangsu katerwa. Oonu dey: «Ne odo oyo» yife bar zuuttambaase geeni tir'maassi giruni mangsutu katonirwa.

²³ Es bari boor'a Ha'oosik imata imneeson shoo'aasta teshshefata kabaasik ayneesin tugita chowa foobaason yaadatefaatane;

24 Es Ha'oosik imata imneeson shoo'aasi* tesha kunsaat zeemman hamma ayneeneen ane ganowa. Estant wolla yaara imneeson imma.

25 Gumanees neen malaten mangsuni kar'ni keer hamfata kabaasik zeemman uguntak taptera ganowa. Ekka zagu shakaatane gumanees neen aatire gaanyinyanik imin gaanyinyaas dey aatire meya taar'osik imin taatoni keer girutawa.

26 Futo neek makefawungwa; koi'ni duudeeson kaasutanneen isanne taatoni keyaassin aafa ke-sata wuza» yi.

Gerkesa Aane Sholsifa

27 Dey Yesus: «Gerkesatiita!» yistenasimato odetiwa.

28 Sinuntano ta nittok makefawungwa; mashkasuki biire ane kunanak shole bar zuuttere es kabaasik barneen ane nibbaassik gerkesiwa.

29 Hoi'ta aafnees neen tuusa'sifaanane woi'ira kisuwa; atune zuuttera geeni tir'maassi ha'tobaasneen atuneessin isaron turkifaatane wayyawa.

30 Hoi'ta kushunees neen tuusa'sifaanane kar'a ha'uwa; atunees zuuttera geeni tir'maassi ha'tobaasneen atuneessin isaron turkifaatane wayyawa.

Asuni Teetni Kotni Chowa

(Mat. 19:9; Mar. 10:11-12; Luqa. 16:18)

31 «Asubaason gafkife bar zuuttambaase gafkuni tichaason imowa» yistena baron odetiwa.

* 5:24 Israelni meeni dubbiyoossi shoo'a shu'aktu oochera maa'a imtefa. [Suura girifaanane ma'ar]

³² Sinuntano ta nittok makefawungwa: «Asub-aas gerkesfeen dannoy baak gafkife bar zuuttambaase hamma gerkesanaktu zagifewa. Esiisimato dey gafukte baron ephpha bar dey gerkesiwa.»

Teyyani Chowak Imte Assu

³³ «Esha tewutiita; sinuntano teyiti baron Daamiisik zagutiwa» yistena baron odetiwa.

³⁴ Sinuntano ta nittok makefawungwa; isanne tewutiita; Den samaas Ha'oosi zigimu sinna boor'a samaasiknu sinfanak tewutiita.

³⁵ Han daas dey Ha'oni wocho yer'na dima sinna boor'a han daasik tewutiita. Yerusalem dey arkitto taatoosa katama sinna boor'a Yerusalemuk tewutiita.

³⁶ Somneesi fashaassin isaron foro wedey kara zaguk aafa chimata wuza sinna boor'a teetneesik tewutaata.

³⁷ Sinuntano nitto wollaas «Aa» sinfaanane «Aa» sinun wedey «Indaane» sinfaanane «Indaane» uti. Es baristan oomaas manguskingwa.

Gumani Kaasto Aane Sholsifa

³⁸ «Aafaasik aafa; ay'aasik ay'a» yistenamato odetiwa.

³⁹ Ta nittok makefawungwa; mangu wuza nittoosta zagife asusin guma kaastotiita. Sinuntano hoi'ta gachneeson bocha barik alda gachneeson dey shelgira besuwa.

⁴⁰ Sikaloki gaag mayoneeson ephphetoonak neen malatefe barik tukaastaki gaag mayooson daysira imma.

⁴¹ Isa asu; isa kiilo meetiri† hamatak neen gid-disifaanane hep kiilo meetiri daysira barneen ane hamma.

⁴² Neekin shiiphefe barik imma; neekin liqonak sholefe barik kalataatawa.

Gumaasin Shunni Chowa

⁴³ «Asunin shungwa; gumaneesin oomto» yiste baron odetiwa.

⁴⁴ Sinuntano ta nittok makefawungwa; guman-tiisin shunti; nittotin kabugsefe baassok shiiphoti.

⁴⁵ Es baron zagaatine samak fe abantiisik naanggota sinati. Ha'oos manguni meyaastanawa ma'a asuni meyaastana awa ichanak zagir. Ookoni meyaastanawa boor'ni meyaastana iro ichanak zagir.

⁴⁶ Nittotin shunfe baasso baassotin shunfaatine awu ke'atinso? Girbo zuutife baassonu esiisontanoso zagseferi?

⁴⁷ Ayniti aynitiisakitonik naga ooshshesefaatine aro gaddo wuza zagitiso? Aazabni meyanu esiisontanoso zagseferi?

⁴⁸ Es bari boor'a samak fe abantiis kayim sin-namato nitto dey kayim sinti» yi.

6

Tukamnik Imni Chowa

¹ «Asuni meya biyotowa iyaat ma'a wostontison asuni sina zagustan teetnitiison oodtiwa. Es baron zagaatine samak fe abantiiskin danati waagniti aafawa.

† **5:41** Girikni matsafaassi isa kiilo meetiri yini bar isa mayili utu yifa. Es bar dey Roomni meya taar'oni meya asunin ba'a wor'e hamanak giddisisefe ugnawa.

² Es bari boor'a tukamni meyak imfeti kabaasik sinnoy sinne bestesefe baasso asuni meya ulfinsu-sonek Ayhudni shiiphoni keyaassinawa ugnaas-tana zagsefeesimato biistok zagutiitawa. Ta futok makefawungwa; waagbesiison ephpheteesetewa.

³ Sinuntano ne tukamni meyak imfata kabaasik hoi'ta kushunees zagifana baron alda kushunees arunaata.

⁴ Tukamni meyak imfata imnees aachok sinun. Aachok zagte baron biife abanees neek kaasuna.

Ha'o Shiiphoni Chowa

(Luqa. 11:2-4)

⁵ «Ha'o shiiphefeti kabaasik sinnoy sinne bestesefe baassosimato sinatiita. Baasso asu taan biyo iyaat Ayhudni shiiphoni keyaassinawa ugnaasi ha'tana yerefaat Ha'oni shiipho shuneter. Futo nittok makefawungwa; waagbesiison ephpheteesetewa.

⁶ Sinuntano ne Ha'o shiiphefata kabaasik kee-neeson kulfaat biistonoy abaneeski shiiphowa. Aachok zagte baron biife abanees neek kaasunawa.

⁷ Aazabni meya wolumbesiisi aatamak odtoninne faar sinnatu baassok bestefa. Sinuntano nitto shiiphefeti kabaasik baassosimato shimaasik heppa heppa wolgaat shiiphotiita.

⁸ Ese nitto baassosimato sinatiitawa. Abantiis nitto shiiphonoy faani nittok sholsu wuzason arirwa.

⁹ Ese nitto ekka yira shiiphsoti:

« Den samak fe abaniiso;

Korto sunnees tegifawungwa;

10 Taatonees yoonwa;
ne shunfata bar;
den samak sinfanaasimato;
han daastak dey sinun.

11 Hawungti muuniison;
hawung imma.

12 Innotin miir'efe baassotin;
feeshun yifeniisimato;
mangsuniison feeshun uwa.

13 Manguussin oodtano;
fatanasi innotin gedataata.

[Taatoos, hugnaasewa ulfinaase;
koi'ba foontonon neerwa; aamin.]*

14 «Asuni meya nittoosta katisete miir'aason
feeshun iyaatine den samak fe abantiis nittooson
feeshun una.

15 Sinuntano asuni meya nittoosta katisete
miir'aason feeshun uu shakaatine abantiis nitto
boor'aason aafa feeshun unawuza.

Soomoni Chowa

16 «Soomera shiiphefeti kabaasik sinnoy sinne
bestesefe baassosimato suumotiita. Baasso
soomere shiiphobesiison asu arunak sinbesiison
aliqsisefe. Futo nittok makefawungwa;
waagbesiison ephpheteesetewa.

17 Sinuntano ne soomera shiiphefata kabaasik
aafneessi masera fochowa.

18 Ekka zagaatane aachok fe abaneesteno
soomere shiiphoneeson oom asu aafa aruna
wuza. Aachok biife abanees neek kaasuna.

* **6:13** Han faadba 13 fa bar zeemoti Girikni matsafaasta aafa.

Han Daasta Otumni Zuutu Aane Sholsifa
(Luqa. 12:33-34)

¹⁹ «Konymar muunaasta shiira dey mangunaasta wiis dey yiishshe wiisona han daasta waaga zuututiitawa.

²⁰ Sinuntano konymar muunoynar dey shiira mangunoynar wiisi dey yiishshe wiisonoyna dimta den samak waagnitiison zuututiwa.

²¹ Waagnees faanaasta nibnees dey esta foonawa.

²² Atuni tonaas aafawa; es bari boor'a ne aafaas fayya sinfaanane atunees zuuttera chaarefatu sinana.

²³ Sinuntano aafnees mettana sinfaanane atunees zuuttera talmatu sinana. Ese neyista fa chaarefaas talma sinnanneen talmaas dey awune faaron arkira talmonirinso?

Fook Rakkato Aane Sholsifa
(Luqa. 16:13; 12:22-31)

²⁴ «Isa asu hep daamnik wostinyunya sinanak aafa chimanawuza. Isaasin oomtefaat hepsaasin shunar sinana wedey isaasin ulfinsaaf hepsaasin kashshuna. Esiisimato isa asu Ha'oknawa waagakna wostinyunya sinanak aafa chima wuza.

²⁵ Es bari boor'a nittok makefawungwa; foontisik awu muunittaaso? Awu ushanittaaso? Awu mayanittaaso? yira rakkatotitiitawa. Kaa muustan atu mayaastan denalotanoso?

²⁶ Samaasta fulifa kasaasikitonon biitiwa; aane bukfa, aane kar'fa; gombissi dey aane gaagfa. Samaki fe abantiistu maasifer. Nitto barikitoniiistan akamanon denalowa.

²⁷ Nittoossin duudere woggabaasta isa wona daysuk chimnir oonso?

28 Eekin mayni boor'a awuniron rakkatefetiso? Bakkeesta diise fur'aasikito aakkak dichfanamato gasasira biitiwa. Aane hopsefa; aane sukfa.

29 Sinuntano nittok makefawungwa; Solomonnu fa ulfinba zuuttambaase asik fur'aasikitosin isaasne faaron aane mayewa.

30 Amantonti yo'ina nitto! Ese Ha'oos hash hawung biistefaat wono geyaassi ha'oni bakkeestaki fur'aason ekka maysir sinnanneen nit-totin aakkak arkissira maysu beynirins?

31 Ese awu muunittaaso? Awu ushanittaaso? Awu mayanittaaso? Uuk rakkatotiitawa.

32 Es baron zuuttire Aazabni meyanu sholseterwa. Es bar zuuttera nittok sholsifanamato samaki abantiis arifewa.

33 Sinuntano nitto zeemma Ha'oosi taatonon-nawa ooko sina baronna sholoti. Es wuzaasikito zuuttera nittok daytera imtona.

34 Es bari boor'a wonotiison safarok rakkatoti-ita. Wonotiisik wonoti wonaas barik rakkaton. Wonaasik mangubaas hooronawa» yi.

7

Oomiisata Mangsuni Kar'a Aane Sholsifa (Luqa. 6:37-42)

1 «Nittoosta mangsu katonoynamato ooniistanu mangsu kar'atiita.

2 Nitto oom asusata mangsu kar'fetiisne fa mangsuni kar'a nittoosta dey katona. Esiisimato dey nitto oomiisik safarefeti safareesik wolla nit-tok safartona.

3 Ne aafaassi kuni tuchaason biinoy ayneesa aafsi kuni diimaason aakkak biitso?

⁴ Wedey ne aaffaassi kuni tucha feen ayneesin «Aafneessi kuni diimaason kisunawa» aakkak yifasso?

⁵ Sinnoy sinne bestefe ne; zeemma ne aafaassi kuni tuchaason kisaat esseen orfo ayneesa aafsi kuni diimaason kisutak gasasira biyatawa.

⁶ Korto sina wuzason kanaasik imatiita. Inquntiison mukoosi sina ha'utiita. Mukoosikito wochobaasiktu yer'ana. Kanaasikito dey wolla nittotin saar'ana.

Shiiphoni Gaana

(Luqa. 11:9-13)

⁷ «Shiiphoti nittok imtona; Sholoti danati; Gamalaason ki'ti nittok gachchona.

⁸ Shiiphe bar zuuttere ephphetoona; Sholefe bar danana; Gamalaason ki'fe barik gachchona.

⁹ Nittoossin naabaas daabbo mamsin shu'a imni aba oonso?

¹⁰ Kurxummi mamsifaanane zawa imnir oonso?

¹¹ Ese nitto mangu asu sinfaat naanggotnitiisik ma'a wuza ima aritinneen eekin den samak fe abantiis shiiphefe baassok futoosik aakka daysire ima beynirinso?

¹² Ese asuni meya nittok zagsonek sholefeti baron zuutira nitto dey oomiisik esiisimato zaguti. Tumaasewa raajjuni meeni kaamaase esiisontu makefa.

Tugo Finynyisi Chowa

¹³ «Tugo finynyiiis kamo giruti; Tishuni finynyiiis ugunbaas akama taga; es finynyiiis kamo girife baasso dey showo.

¹⁴ Kaani keer taamfa ugnaasi finynya tugowa. Ugunbaas dey tiir'owa. Es baron danni asuni meya dey kiiskuwa.

*I'o Gaanbaastaktu Artefa
(Luqa. 6:43-44)*

¹⁵ «Sikalobesiissi bo'inynya iririkane feer sinefaat fantuni koma mayye nitto ganeyaassi yoosonek fe esh raajjuni meyakini teetnitiison oodtiwa.

¹⁶ Baassotin dey arsotiis gaanbesiistakwa; seer'akin wayinini gaana wedey asewaaskin belesini gaana kephteroso?

¹⁷ Esiisimato ma'a i'oos zuuttera ma'a gaanatu gaanfa. Mangu i'oos dey mangu gaanatu gaanfa.

¹⁸ Ma'a i'oos mangu gaana gaananak wedey mangu i'oos ma'a gaana gaananak aafa chi-manawuza.

¹⁹ Ma'a gaana gaannoy i'oosikito zuuttera katera geyaassi ha'tona.

²⁰ Es bari boor'a esh raajjuni meyanon gaanbesiistaktu aruti.

²¹ «Den samak fe abataasa fiqadinon zagife barteno taan: «Daamiiso! Daamiiso!» yife bar zuuttere Ha'oni taatoossi aafa giruna wuza.

²² Mangsuni kar'ni wono showobesiis: «Daamiiso! Daamiiso! Ne sunaasik raaji aane makoweninoso? Ne sunaasik kiina ayyanaason aane kisuweninoso? Ne sunaasik showo biistera artonoy wuza aane zaguweninoso?» usone.

²³ Es kabaasik: «Ta nittotin aane arifat; nitto mangu meya tayistan wokti» una.

*Kaa'ota Wedey Fuututa Keete Keya
(Luqa. 6:47-49)*

²⁴ «Ese han kaamnaason odere wostota feeshife bar zuuttambaase keebaason kaa'oni kaputta keer'a nibbare yere asune feerwa.

²⁵ Iroos ichi, omaraas dey wori. Sirus dey sirira es keyaason tugi. Sinuntano es keyaas kaa'ota kaputta keetera diir sinna boor'a aane gandowa.

²⁶ Han kaamnaason odere wostota feeshunoy bar zuuttere keebaason fuututa keer'a gowwa asune feerwa.

²⁷ Iroos ichi; omaraas dey ya. Sirus dey sirira es keyaason tugin geregere gande. Gandobaas dey akama mangu sini» yi.

²⁸ Yesus es wuzasikitonon makere koi'sinnanen orfo darani meya bar makena assusik diinqesete.

²⁹ Es darani meya diinqesetees Museni tumaasi assinynyanimato sinnoinamato isa ha'suni hugnaba feena asunimato assit feer sinna boor'awa.

8

Yesus Awataatoni Mettaniisin Fati (Mar. 1:40-45; Luqa. 5:2-16)

¹ Yesus aamaastan kerefena kabaasik showo dara barneen ane hamete.

² Isa awataatoni mettan barki tai'sere: «Daami-iso! Taan shunfaatane fatuk chimatawa» yit sagade.

³ Yesus kushubaason shongere ta'ifaat: «Shun-fawungwa kayimma» yin geregere merobaassin fari.

⁴ Estan Yesus: «Faruneeson ooknu makotaatawa. Sinuntano hamma teetneeson maagnik besuwa.

Baassok zaala sinanak faruneeson besifa Muse ajajena maa'aason imma» yi.

*Yesus Tii Meya Taar'oni Meeni Gaanynyaasa
Wostinynyanin Fati
(Luqa. 7:1-10)*

⁵ Yesus Kifirnahomni katamaassi kar'fena kabaasik isa tii meya taar'oni meeni gaanynya barki yeere ekka yit shiiphe.

⁶ «Daamiiso! Wostinynyataas laafa sinne akanon mettere keer kunferwa» yi.

⁷ Yesus dey: «Ta yaara wostinynyaneesin fatunawa» yi.

⁸ Tii meya taar'oni meeni gaanynyaas wolgire: «Daamiiso! Ne taaki keer girutak ta sholsu asutewa. Sinuntano isa kaamnin makefaatane wostinynyataas farunawa.

⁹ Ta dey oom gaanynye meeni ha'suusi sikalositu ha'ifawungwa. Ta dey ta sikaloossi ha'sifana meya taar'oni meya feeseterwa. Isaasin «Ek hamma» iyaanane hamar. Oomiisin dey «yowa» iyaanane yeer. Wostinynyataasin dey: «Han baron zaguwa» iyaanane zagir» yi.

¹⁰ Yesus es baron odenayse diingere barneen ane feese baassok: «Futo nittok makefawungwa; Israelni meeni ganeyaassinnu effatena amantobare yere asunin aane danutwa.

¹¹ Nittok makefawungwa; showobesiis awkesannawa awgirunna yeesere Abrahamneen Isaqneen Yaqobneen isarik Ha'oosi taatoni maddita ane muusone.

¹² Sinuntano han Ha'oosi taatosi girsonek teegtere fe baasso ek gerakalo talmaassitu

ha'tosone. Estak waasnawa ha'ni koyet foone baassok sinana» yi.

¹³ Yesus tii meya taar'oni meeni gaanynyaasin: «Hamma, amantoneesimato neek sinfawungwa» yi. Wostinynyabaas dey es kabaasik fari.

Yesus Showo Mettanni Meyanon Fati
(Mar. 1:29-34; Luqa. 4:38-41)

¹⁴ Yesus Phexirosni keer girifena kabaasik Phexirosni asusi into gumtanni mero mettera kunfeen bi.

¹⁵ Asusi kushunon ta'in meroos dey ma'i. Kabira dey barin irbasi.

¹⁶ Waalfana kabaasik kiina ayyana ephna showo asuni meyanon Yesusniki ephphe yeeseten bar es kiina ayyanaason kaambaasik kisi. Dey mettaniisin zuuttire fati.

¹⁷ Es baron zagubaasik raajju Isayyasni mat-safaassi: «Bar hopiniison ephphe tee; meroniison dey innoostan kabgi» yire makena raajiis sini.

Aakkak Yesusneen Ane Hamanimato

¹⁸ Yesus showo asuni meya biratobaasta zuut-tosobesiison biyaat baarisi yesalo finonek nawoni meyanon ajaje.

¹⁹ Estan isa Museni tumaasi assinynya Yesusniki yeere: «Assinynyano, ne hamfata dima zuuttambaase asiissi neneen ane hamanawa» yi.

²⁰ Yesus wolgire: «Bowasikito ha'ifana dooi'ba faarwa. Samak fulifa kasaas diifana keeba faarwa. Sinuntano Asuni Naa teetbaasonnu teesuna dimba aafawa» yi.

²¹ Nawobaasasin oomiis «Daamiiso, zeemma hamma abataas kititen kabbaronak ma'i uwa» yi.

²² Yesus wolgire: «Taneen hamniwa, Kitubesi-ison kabbarson ek kituni meyak beywa» yi.

Yesus Akaasi Guubonon Ke'i

²³ Estan Yesus goonuussi girin nawobaasakito dey barneen ane hamete.

²⁴ Baariistak akama akani guuboos kabira goonuuson koor'anak kar'i. Sinuntano es kabaasik Yesus kunfer.

²⁵ Nawoni meya Yesusniki yeesere: «Daamiiso tishunirwa, innotin fu'aywa» yiset nuskisete.

²⁶ Yesus dey: «Amantontiis yo'ina nitto awuni boor'a digefetiso?» yi. Estan kabire sirusewa baariise asin ke'in akama naga sini.

²⁷ Asuni meya diingesere: «Sirusewa baariise ajajamena han bar aro asunso» yisete.

Yesus Kiina Ayyana Ephna Hep Asunin Fati

²⁸ Baariison finne Gergesenon sinfa daasta kar'fena kabaasik kiina ayyana ephna hep asu moogaassin kesse Yesusneen uphesete. Es hep asuni meya akamanon mangu sinete boor'a asu es ugnaasik aata aane chimfe.

²⁹ Es hep asuni meya dey: «Ne Ha'oni naa Yesusno, inno neneen ane awuni isarni faarinso? Wonaas kar'noyfeen innotin rakkisutak yaatoso?» yit chaagete.

³⁰ Baassostan woksok akama showo mukoni wodo feesh dimta maadifar.

³¹ Kiina ayyanaas dey: «Innotin kisutar sinfaanane ek mukoosi wodosi hamanik zaguwa» yit shiiphse.

³² Yesus dey: «hamoti» yi. Kiina ayyanaasikito dey kessa hamma mukoosi wodosi girse. Estan

mukoosi wodo zuuttera kumaastan yeet baariissi taptera eella akaassi girira kitise.

³³ Mukooson keemfe kezzoosakito dey katamaassi hamme kiina ayyana ephna asuni meeni chowaasonnawa sina wuzasonna maksete.

³⁴ Katamaassi fe asuni meya zuuttere Yesusnin biyonek kesete. Daabesiison gafkire hamanak shiiphsete.

9

Yesus Laafa Asusin Fati (Mar. 2:1-12; Luqa. 5:17-26)

¹ Esseen orfo Yesus goonuussi diire baariison finne daabaastaki katamaassi hami.

² Estak asuni meya oppota kuni isa laafa asunin Yesusniki ephphe yeesete. Yesus amantobesiison biyaat: «Ne han naataaso! Harewa, boor'neesi feeshun unon danitwa» yi.

³ Museni tumaasi assinynyaasasin isa isaas nibbesiissi «Han bar Ha'oosta mei'ni kaama makewa» yisete.

⁴ Yesus dey baasso safaraason arifaat: «Awuni boor'a nibnitiissi effatena mangu wuza safarefetiso?

⁵ Boor'nees feeshun usingwa wedey kabira hamma uusinso kashoyi?

⁶ Sinuntano Asuni Naa han daastak boor'aason feeshun uni ha'suni hugnaba faanamato aru-tikwa» iyaat laafa asusin: «Kabira opponeeson wor'a keene hamma» yi.

⁷ Asus dey kabire keeba hami.

⁸ Daraas dey es baron biyaat diinqesete. Han effatena ha'suni hugnaason asunik ima Ha'ooson dey galattesete.

Yesus Maatiwos Ystefe Lewinin Teege
(*Mat. 2:13-17; Luqa. 5:27-32*)

⁹ Yesus es dimaastan kabire hamfeen Maatiwos yiste isa asu girbo zuuttefana dimaasta diifen biyaat: «Taneen ane hamniwa» yi. Bar dey kabire barneen ane hami.

¹⁰ Yesus Maatiwosni keer muu muunak tai'sere feen showo girbo zuutife baassotnawa boor'ni meena esta yeesere Yesusneen nawobaasakitoneen ane isarik maddita muuk tai'sete.

¹¹ Ferisawini meya es baron biyefaat nawobaasakitonin: «Assinyantiis awuni boor'a girbo zuutife baassoneen boor'ni meya neen ane muu meediferinso?» yisete.

¹² Yesus es maksete baron odefaat: «Hetni asu sholsifenaas mettanni meyaktano fayyani meyak-tawa.

¹³ Hamfaat: «Ta sholefanaas fakiyaasontano maa'aasontawa» yistera tichche bar awu sinnam-ato feretira gasasutiwa. Ta yaanaas ookoni meyak sinnnoynaron boor'ni meya harmiya zagsonek teegokwa» yi.

Soomere Shiiphoni Chowaasik Mamuste Mamsu
(*Mar. 2:18-22; Luqa. 5:33-39*)

¹⁴ Es kabaasik Yohannisni nawoosakito Yesus-niki yeesere: «Innotnawa Ferisawini meena showo wona soomera shiiphenirwa. Sinuntano ne

nawoosakito soomere shiipho beyefees awuni boor'anso?» yisete.

¹⁵ Yesus baassok ekka yire wolgi: «Mariis baas-soneen ane feen mozgituni meya suumok chi-moneroso? Sinuntano mariis baassostan oor kesse hamana wona yoonawa. Es kabaasiktu soomere shiiphsonewa»

¹⁶ Kur'u maamaata gaddo erbe kunsire zoorife asu oonu aafewa. Ekka zagaanane gaddo erbees kur'u maamaason kongsirwa. Karatobaas dey tagir.

¹⁷ Esiisimato kur'u ha'matoossi gaddo wayinini usha gedfe asu oonu aafewa; Sinuntano ekka zagaanane ha'matoos karatera wayiniisi usha dey wuukterwa. Ha'matoos dey ke'nor sinar. Es bari boor'a gaddo wayinini ushaason gaddo ha'matosi geda sholsuwa. Hepobaase dey ma'arik duuna.

Iyyarosni Nawaasewa Yesusni Maamaason Ta'i Asuse

¹⁸ Yesus es baron makefeen isa gaanyinya barki yeere sinba kaa'nere: «Naanaas kitiwa, yaara kushuneesik ta'ifaatane farunawa» yi.

¹⁹ Yesus dey kabire asusneen ane hami. Nawobaasakito dey ane hamete.

²⁰ Estak asire heppe wogga harinba wuuktet faana isa mashkasu Yesusni orfo kamo yaara maambaason ta'i.

²¹ Bar dey nibbaassi: «Maambaasi fashanonnu ta'ifaanane farunawa» yit faar.

²² Yesus yerqere barki biyaat: «Harewe naanaase! Amantonees neen fatiwe» yi. Asus dey es kabaasik fari.

²³ Yesus gaanynyaasa keer kar'fena kabaasik waasit, markata fugetnawa sasetna yere darani bi.

²⁴ Yesus dey: «Nawaas afay'nintu kunitano aane kituwa; Hantan shaatotiwa» yin barin kanyere mi'esete.

²⁵ Daraasin kisinanneen orfo keer girire nawaasi kushunon zatin daakun kabi.

²⁶ Es chowaasi wolla es daa zuuttambaase asi-issi zi'i.

Yesus Hep Aaftishuni Meyanonnawa Nibtaatoninna Fati

²⁷ Yesus es dimaastan kabire hamfeen hep aaftishuni meya: «Dawitni naaso! Innotin faki-faywa» yit chaaget basa orfoose hamete.

²⁸ Aaftishusakito Yesus girina keyaassi girsete. Bar: «Ta aafnitiison gachak chimanamato amane-fetiyoso?» yire mamsi. Baasso dey: «Aa, amane-feniwa, Daamiiso!» yit wolgisete.

²⁹ Estan Yesus kushubaasik baasso aafaason ta'ifaat: «Amantontiisimato nittok sinfawungwa» yi.

³⁰ Aaffesiis dey gachche. Yesus dey: «Han wuzason ooniknu makotiita» yit chinire ajaje.

³¹ Sinuntano baasso estan kesere es daa zuuttambaase asiista basa chowaason maksete.

³² Es aaffesiis gachchena baasso kesse hamefe kabaasik kiina ayyana ephna isa nibtaato asunin ephphe Yesusniki teshshesete.

³³ Kiina ayyanaas asusasin kesnanneen orfo nibtaatoos dey wolle. Daraas dey: «Effatena wuza Israelni daastak isanne aane biistera artowawa» yiset diingese.

³⁴ Sinuntano Ferisawini meya: «Kiina ayyanaason asusasin kisifenaas kiina ayyanaasi gaanynyanikwa» yisete.

Yesus Daraasik Kenashte

³⁵ Yesus Ayhudni shiiphoni keyaassi assit Ha'oosi taatoni misirachchuni kaamanon maket daraasasi fa merosonnawa rakkobesiisonna zuutire fatit katamaassinawa ke'e zuuttambaase asiissina kutit feer.

³⁶ Daraas kezzoba foonto fantunimato rakkate-sefeennawa tiir'o baassotin ephaan feesetenna biyaat baassok kenashte.

³⁷ Estan nawobaasakitonik: «Foshaas akamawa; sinuntano wostinynyaas garowa.

³⁸ Ese foshaasi Daam foshaasta wostoni wostinynyanin wosunak shiiphotiwa» yi.

10

Asire heppe wosini meeni wostere hama (Mar. 3:13-19; Luqa. 6:12-16)

¹ Yesus asire heppe nawobaasakitonin teegere kiina ayyanaason asusasin kissonek; merosonnawa rakkoosonna fatusonek ha'suni hugna baassok imi.

² Asire heppe wosini meeni sunaas haniiswa: Phexiros yistefe Simonnawa ayba Indiriyasna, Zebdewosni naanggot Yaqobnawa ayba Yohan-nisna,

³ Filiphoos, Bertelemewos, Tomas, girbo zuutife Matewos, Ilfiyosni naa Yaqob, Tadewos,

⁴ Koonefe* Simon, Yesusnin aatire ima Askorotki Yuuda.

*Asire Heppe Wosini Meeni Assuk Wostere Hama
(Mar. 6:7-13; Luqa. 9:1-6)*

⁵ Yesus es asire heppe wosini meyanon ekka yit wosi: «Aazabni meyaki hamatiita. Dey Samirawini meeni katamaassi girutiita.

⁶ Sinuntano fantunimato tishire fe Israelni daraaski hamti.

⁷ Hamfaat: «Samaki taatoos tai'sewa» yira makotiwa.

⁸ Mettanni meyanon fatuti. Kitiisin kitun kabguti. Awataatoni mettaniisin fatuti. Kiina ayyanaason asusasin kisuti. Baak ephti baron baak imti.

⁹ Warqekin wedey birrikin wedey naasikin wosuste waaga tach'amantiista koor'ira ephatiita.

¹⁰ Wostinynyanik muuba sholsu sinna boor'a ugunnitiisik ha'mato wedey hep gaagtera mayte maama wedey chaa'ma wedey haaro ephatiita.

¹¹ Isa katamasi wedey ke'esi girifeti kabaasik nittotin ephniis oo sinnamato gasasuti. Es daason gafkira kesatinneen esta footi.

¹² Asuni keer girifeti kabaasik naga ooshshosoti.

¹³ Nitto nagaason ephpheteesefaatene nagan-tiis baassok kar'ana. Sinuntano ephphetoo beyfaatene nagan-tiis nittok woluna.

* **10:4** Simoonnik han dayto sunaas imtenaas isa isa matsafaason kotfe meya: «Yerena amantobaasik koone asuwa» yiseter. Oomni meya dey «Birmadumma kisuk kabsefe asuni meyaassin isaaswa» yiseter.

¹⁴ Nitto maketi kaamaason ephphetoo wedey ode beyefaatenene es keyaassin wedey es katamaassin kesfeti kabaasik wochontiisi tulonon esta tebuti.

¹⁵ Ta nittok futok makefawungwa, mangsuni kar'ni wonoti ke'oos es katamaastan Sedomik-nawa Gamoraknatu kasho sinana.

Shanaas Yoonamato Make
(*Mar. 13:3-13; Luqa. 21:12-17*)

¹⁶ «Ese! Ta nittotin fantunimato iririkaasi ganesi wosuna. Es bari boor'a nitto zawunimato nibniti-re yerer; nakalonimato garam sinti.

¹⁷ Asuni meya nittotin mangsuni kar'ak shong-gosta aatire imone. Ayhudni shiiphoni keyaassik dey nittotin ichosone. Es bari boor'a asusatan teetnitiison oodtiwa.

¹⁸ Ta chowaasik daa ha'sife baassokinawa taate meyakina oottera hamatir sinna boor'a baasso sinaknawa Aazabni meeni sinakna ta zaal sinati.

¹⁹ Asuni meya nittotin shongoosta aatire imefe kabaasik baassok makoti bar es sa'atiistak imtona sinna boor'a: «Aakka wedey awu makonittaaso?» yife safara nittotin ephanaatawa.

²⁰ Nittoossi faara makoniis samaki Abantiisa Ayyanatano nittotewa.

²¹ Ayiis aybaasin, Abaas naabaasin kituk aatire imana. Naanggotaas dey ababaasatanawa into-baastana guma sinna kabira kituk aatira imana.

²² Ta boor'a asu zuuttambaase nittotin oom-tona. Sinuntano koi'ba kar'ananneen chimme yere bar faruna.

²³ Isa katamaassi shana nittoosta arkissisefe kabaasik ooma katamasi shaatoti. Ta futo nittok makefawungwa; Asuni Naa yoonanneen Israelni

daa zuuttambaase asiissi aafawa kar'a koi'suti wuza.

²⁴ Arinynyaas assife basaastan, wostinynyaas daambaasatan aafa denalo sinanawuza.

²⁵ Arinynyaas assinynybaasamato; Wostinynyaas dey daambaasamato sinfaanane hooronawa. Keeni Abaasin: «Beelzebulwa» yisetenneen keerki asuni meyanon aakkak mangu suna sunsu beyonerinso?

Oonin Digo Sholsinamato

(Luqa. 12:4-7)

²⁶ «Ese asuni meyanon digotiita; Geepto wuzaas ammanon kessa aafa besto beyana wuza. Aacho wuzaas ammanon kesa aafa beyana wuza.

²⁷ Ta talmaassi nittok makena baron chaarefaasta makoti. Saaksok odeti baron tega dimaasta yerefaat awasuti.

²⁸ Ashaason woraat kesse kaason woruk chimnoy asuni meyanon digotiita. Sinuntano ashaasewa kaase woraat kessa geenii tir'maassi tishkuk chimni Ha'ooson digoti.

²⁹ Hep mejmariis uuch duudesi waagtertanoso? Es kasaasikitosin isarnu abantiisa fiqadi sinnoyfeen daasta kere wor'a aafa tishuna wuza.

³⁰ Nitto somaasi fashanu zuuttambaase faadtowa.

³¹ Ese nitto showo meejmaristan denalo sinti boor'a digotiitawa.

Kiristoosni Chowaasik Zaala Mako Sholsu

(Luqa. 12:8-9)

³² «Ta chowaason asuni sinak zaala makefe bar zuuttambaase asik den samak fe Abataasa sinak ta dey barik zaala makona.

³³ Asuni sinak taan mormefe barin zuutira ta dey den samak fe Abataasa sinak mormona.

³⁴ Ta yaanay han daasta naga ephpha yaanar zagira safarotiitawa. Ta faassotano naga ephpha yoonak aane yootwa.

³⁵ Ta yaanay arqa naasin ababaasata; mashka nawaason intobaasta; naasa asunon naasa intota guma sinne kabsonektu yaangwa.

³⁶ Es bari boor'a asunik gumabaas keebaassi fe asustu sinnirwa.

³⁷ Tayistan denalo ababaasin wedey intobaa-son shunfe bar taar sinanak aane sholsifawa. Tayistan denalo arqa naabaasin wedey mashka nawubaason shunfe bar taar sinanak aane sholsifawa.

³⁸ Basa teetni mesqeliison wor'e taneen ane yoonoy bar taar sinanak aane sholsifawa.

³⁹ Kaabaason fu'ok sholefe bar zuuttambaase tishkuna. Ta sunaasik kaabaason tishkife bar zuuttambaase fu'ona.

⁴⁰ Nittotin ephphe tee bar taan dey ephphetoona. Taan ephphete bar taan wosi Abaasin dey ephphetoona.

⁴¹ Raajjuusin raajjuni meeni sunak ephphete bar raajjuni meeni waagaason danana. Ookooni ookoni meeni sunak ephphete bar ookoni meeni waagaason danana.

⁴² Futo nittok makefawungwa; ta nawo sinna boor'a han garo garoosasin isaasik koocho aka kubbayyak ima bar waagbaas aafa tishuna wuza.»

11

Haphquni Yohannisnikin Yesusniki Wostere

Hama Asuni Meya
(Luqa. 7:18-35)

¹ Yesus asire heppe nawobaasakitonik es ajajison makere ko'sinayse estan kesse tai'soosta fa katamaasikitosi assuknawa makokna hami.

² Haphqife Yohannis taatoni keer feegedo Kiristoosni wostooson odere nawobaasasin barki wosire:

³ «Es yoonir yiste Kiristoos nengwa wedey oomnin oodanirinso?» yi.

⁴ Yesus dey wolgire: «Hamfaat biiti baronnawa odeti baronna zuutira Yohannisnik makoti.

⁵ Aaftishuni meya biyosoner. Engitni meya kutusoner. Awataatoni mettanni meya farsoner. Odo oyoni meya odosoner. Kituni meya kitun kabsoner. Tukamni meyak misirachchuni kaamaas maktonir.

⁶ Ta chowaasik tuusa'onoy bar zuuttere suus-towa» yi.

⁷ Yohannisni wosiisakito wolle hamobesiise Yesus daraasik Yohannisni chowaasik ekka yit mako ephi: «Awu biyatikinso ichma daassi kesetiri? Sirus shorkifana sobboqoosonnoso?

⁸ Wedey awu biyatikinso kesetiri? Gada maya maye asuninnoso? Esenu gada maya maye baasso taate meeni keertu feesetewa.

⁹ Wedey awu biyatikinso kesetiri? Raajjunin-noso? Nittok makefawungwa; raajjusatan denalo sina baringwa.

¹⁰ «Ese ugunneeson sabsuni wositaasin ne sinaasta zeemma wosunawa» yistera tichchenaas barikwa.

¹¹ Futo nittok makefawugwa; mashkasukin koonte asuni meeni ganeyaassin haphqife Yohan-

nisniistan denalo aane kabuwewa. Sinuntano samaki taatoossi ater sina bar Yohannisniistan arkuna.

¹² Haphquni Yohannisni neyaastan kabira hash hawung kar'ananneen samaki taatoos akamanon tugtettu fa. Sir giruk kabefe baasso danone.

¹³ «Raajjuni meeni assusewa Museni tumaase haphqife Yohannisni neyaasta kar'ananneen raaji make.

¹⁴ Ese dey ephphetook sholefaatine yoonir yiste Eeliyas han Yohanniswa.

¹⁵ Odoni odoba feena bar odowowa.

¹⁶ «Eekin han wonni koontooson awuneen hoos-sunarinso? Gabata diisefaat zomobaason teegsefaafa;

¹⁷ «Ululle nittok fugni, aane suruweti. Sooso soosoni aane waasuwet» yisefa naanggotaasne feeseter.

¹⁸ Yohannis muunoynewa wayinini usha ushnoyna yeen: «Kiina ayyana basaassi faarwa» yisete.

¹⁹ Asuni Naa meetnewa wayinini usha ushetna yeen: «Muunewa wayinini usha shunar dey girbo zuutife baassonawa boor'ni meena asi koonwa» yisete. Sinfanaknu matsafaas futo sina wostobaasik artewa.»

*Amano Beyobesiisik Wee'te Katamaasikito
(Luqa. 10:13-15)*

²⁰ Estan Yesus arkiron biistera artonoy wuza zagtena katamaasikitoni harmu beyaasik ekka yit wee'o ephi.

²¹ «Haybunewe Korazin, Haybunewe Betesayida! Nittoossi zagte biistera artonoy wuzaas Tirosuknawa Sidonakna zagte sinfaanane suumoni maya mayere bedna teetbesiista wochire showo wona zeemme harmusone kabawe.

²² Ese nittok makefawungwe, mangsuni kar'ni wono ke'oos nittoostan Tirosuknawa Sidonaknatu kasho sinanawe.

²³ Kifirnahomne den sama tegitose? Yeet ke'oni dimaassitu kerotarwe. Neyissi zagte biistera artonoy wuzaas Sodomuk zagte sinfaanane bar tishunoy hash hawungneen kar'a foona kabawe.

²⁴ Ese neek makefawungwe; mangsuni kar'ni wono neyista kar'ni ke'oostan Sodomiktu kashonawe» yi.

Kiristoos Imfena Beysa
(Luqa. 10:21-22)

²⁵ Es kabaasik Yesus ekka yi: «Samaasewa daase asi Daam Abataaso! Han baron techumni meyakinnawa aruni meyakinna aachaata han garo garo naanggotaasik ammanon kisira besita barik neen galattefawungwa.

²⁶ Aa, Abataaso han baron zagutak ne ma'a safara siniwa.

²⁷ Abataas zuuttambaase asin taak imiwa. Abaasneen oom naasin arifer oonu aafewa. Esiisimato dey Naasneen oom Abaasin arifer oonu aafewa. Naas ammanon kisire besu shakaanane Abaasin oonu aruk aafa chimanawuza.

²⁸ «Nitto ba'anti fayna hopiis zuuttera taaki yootiwa. Ta nittok beysa imana.

²⁹ Waanjonaason wor'ti; taakin dey arutiwa. Ta garam dey kenashterwa. Kaantiisik dey beysa danati.

³⁰ Waanjoos kulnor, ba'anaas dey kashowa.»

12

*Beysani Wonni Chowaasik Mamuste Mamsu
(Mar. 2:23-28; Luqa. 6:1-5)*

¹ Es kabaasik Yesus beysani wonaasik zagoni foshaaasi ganesi kamo aatte hami. Nawobaasak-ito maktesete boor'a bona zagooson mo'e koya ephete.

² Ferisawini meya es baron biyefaaf: «Ne nawoosakito beysani wonaasik zagtonak kalto wuzason zagsedifewa» yisete.

³ Yesus dey baassok ekka yi: «Dawitnawa barneen ane fe asuni meena maktesefe kabaasik Dawit awu zaginamato aane feretuwetinoso?

⁴ Ha'oosi keer girire maagni meyaktano barik sinun barneen fe asuni meyak kalto korto daab-booson* mewa.

⁵ Wedey maagni meya beysani wonaason ooda beyye betemeqdesi wosto wostesefaatene boor'a sinna aane faadteta sinnamato Museni tumaassin aane feretuwetinoso?

⁶ Sinuntano ta nittok makefawungwa, beteme-qdesiistan denalo sina bar hanta feerwa.

⁷ «Fakiyaasontu sholefantano Maa'aasontawa» yifa matsafaasi kaama awu sinnamato yaadateti sinfaanane boor'besi foonto baassosta mangsu kar'ati kabatawa.

* **12:4** Betemeqdesiissi torban torban katta shoo'a imtefana tarabbezaasta kunfa korto daabbo.

⁸ Ese Asuni Naa beysani wonaasiknu daamwa.»

Yesus Kushuba Laafa Asusin Fati

⁹ Yesus estan kesse hamme Ayhudni shiiphoni keyaassi giri.

¹⁰ Estak isa kushuba laafa asu feer. Yesusnin malatok sholet feese isa isa asuni meya: «Beysani wonaasik mettannin fatu faqqadtongwa aanenso?» yit mamussete.

¹¹ Yesus baassok wolgire: «Nitto ganeyaassin fantuba faana isa asu beysani wonaasik gawusi gandefaanane kisunor oonso?» yi.

¹² «Ese asu fantuustan denalo aakkak sina beynirinso? Es bari boor'a beysani wonaasik ma'a wuza zagu aane kaltowawa» yi.

¹³ Esseen orfo kushuba laafa asusin: «Kushunee-son zeephwa» yin zeepi. Isa kushusimato dey ma'a kushu sini.

¹⁴ Sinuntano Ferisawini meya estan kesere Yesusnin aakkak worsonemato merkesete.

Ha'o Korina Wostinyanya

¹⁵ Sinuntano Yesus baasso mangu safaraason araat estan shaate. Showo asuni meya dey barneen ane hamete. Mettanni meyanon dey zuutire fati.

¹⁶ Bar oo sinnamato kisire maksonoytemato ajaje.

¹⁷ Es bar dey sinnaas raajju Isayyasni matsafaassi tichchera kuni bar sinanakwa.

¹⁸ Ese ta korina wostinynyataas han barwa;
barin ta shunnar dey bariktu girefan;
Ayyananaason basaasta zaguna;
bar futoni mangsuni kar'aason daraasik awasuna.

- 19 Bar aafa karakkarona wuza;
dey aafa chaagana wuza;
kaambaas gero kessa aafa odona wuza.
- 20 Mestera eesto sobboqoosonnu;
aafa kiir'ana wuza;
chuwet di kar'aason aafa tishkunawuza;
es baron zagunaas;
futoni mangsuni kar'aason meronan-
neengwa.
- 21 Aazabni meya basa sunaasiktu abdi zagsone.

Yesusnawa Beelzebulna
(*Mar. 3:20-30; Luqa. 11:14-23*)

22 Esseen orfo asuni meya kiina ayyana ephna aaftishu nibba taato asunin ephphe yeesete. Yesus dey fatin asus biyaknawa wollokna chimi.

23 Daraas zuuttere diinqesere: «Han asus Daw-itni naateeso?» yisete.

24 Sinuntano Ferisawini meya odesere: «Han bar Beelzebul yistefa kiina ayyanaasi gaanynyanik sina shakaanane kiina ayyanaason aafa kisuna wuza» yisete.

25 Sinuntano Yesus baasso safaraason arifaat ekka yi: «Bare bare oor oor keset fa taatoos zu-uttera tishutu tishunawa. Esiisimato dey bare bare oor oor keset fa katamaas wedey keyaas aafa chimma yerona wuza.

26 Sexanaas sexanaason kisir sinfaanane bare bare oor oor kesiwa uwa. Ese bari taatoos aakkak chimma yeronirinso?

27 Ese ta Beelzebulnik kiina ayyanaason kisaanane nitto zoonsifeti baasso awuk kissonerinso? Ese nitto zoonsifeti baassonu nittoosta mangsu kar'eterwa.

²⁸ Sinuntano ta kiina ayyanaason kisifanaas Ha'oosi Ayyanak sinnanneen Ha'oosi taato nittoki yaara kar'iwa uwa.

²⁹ Dey isa asu zeemme hugnaba feena barin taar'noy basa keer girire waagbaason bo'ok aakkak chimnirinso? Hugnaba feena barin taar'attu keyaassi fayiison bo'ok chimanawa.

³⁰ Taneen ane sinnoy bar taan tugga'er; dey taneen ane zuutunoy bar siker.

³¹ Es bari boor'a ta nittok makefawungwa; asu wostefena boor'aasewa me'aase zuuttera feeshun ustona. Sinuntano Ha'oosi Korto Ayyananon me'a bar boor'baas aafa feeshun ustona wuza.

³² Asuni Naanita mei'ni kaama maksefe bar boor'baas feeshun ustona. Sinuntano Korto Ayyanaasta mei'ni kaama makefe bar han daas-tak sinun yooni daasta boor'baas aafa feeshun ustona wuza.

Ma'a I'oos Gaanbaastaktu Artefa

(Luqa. 6:43-45)

³³ «I'oos zuuttera gaanbaastaktu artefa sinna boor'a ma'a i'onti faafaanane ma'a gaana danati. I'oos mangu sinfaanane gaanbaas dey mangu sinana.

³⁴ Nitto ufonu naanggota mangu sinfaat aakkak ma'a wuza wollok chimtiso? Asu nibbaassi tumma fu'te barontu noonobaasik wollefewa.

³⁵ «Ma'a asu nibbaassi zuutina ma'a mazgabi-istan ma'a wuza kisifewa. Mangu asu dey nibbaassi zuutina mangu mazgabiistan mangu wuza kisifewa

³⁶ Futo nittok makefawungwa; asuni meya wolumsefe sinnoy mangu wolla zuuttambaase asik mangsuni kar'ni wono wolguba imonerwa.

³⁷ Wollefata kaamneesik neek mangsu katona. Dey wollefata kaamaasik neyista mangsu katona.»

*Biistera Artonoy Wuza Biyak Mamuste Mamsu
(Mar. 8:11-12; Luqa. 11:29-32)*

³⁸ Es kabaasik isa isa Ferisawini meenawa Museni tumaasi assinynyana Yesusin: «Ne biistera artonoy wuza zagin biyanik sholefeniwa» yisete.

³⁹ Sinuntano bar wolgire: «Mangu koontoosewa amanonoy koontoose biistera artonoy wuza sholer. Sinuntano raajju Yonasni biistera artonoy wuzasneen ooma biistera artonoy wuza aafa imtona wuza.

⁴⁰ Yonas inya kurxummiisi katasi keez wonnewa waalne kunnamato Asuni Naa dey moogaassi keez wonnewa waalne kunana.

⁴¹ Neneweni katamaasik asuni meya Yonasni awasuuson odesere boor'besiisik gaabbesere harmisete boor'a mangsuni kar'ni wono han neeni koontoosneen ane kabsere baassosta mangsu kar'osone. Ese hash Yonasniistan denalo hanta feerwa.

⁴² Yeeshdaaki mashka taatoos Solomonni techmaason odok daani dilan kabira yaana boor'a mangsuni kar'ni wono han neeni koontoosneen ane kabira baassosta mangsu kar'ana. Ese hash Solomonniistan denalo hanta feerwa» yi.

Kiina Ayyanaasi Asunisi Wolle Giru

⁴³ Dey Yesus ekka yi: «Kiina ayyana asunisin kesfana kabaasik beysa sholet akaba foonto dimaassitu kutifa. Sinuntano sholena beysaason aafa danana wuza.

⁴⁴ Estan «Zeemoti kesna keyaassi wolla hamanawa» yifa. Wolla yeen es keyaas fa wuzba foonto sinna futtera kayimma diifen danfa.

⁴⁵ Estan dey hamma baristan denalo mangu naafun kiina ayyana ephpha yaara girira barneen ane esta faafa. Es asusik zeemoti foobaastan orfoti foobaas akamanon mangu sinfa. Esiisimato han mangu koontoosta sinniis esiisne faarwa.»

Yesusni Intoosewa Aybaasakitona
(Mar. 3:31-35; Luqa. 8:19-21)

⁴⁶ Yesus daraasik makefeen intobaasewa aybaasakitona barneen uphere wollok sholsefaat gerakalo yersefeer.

⁴⁷ Esta feese asuni meyaassin isaas Yesusnin: «Intoneesewa ayneesakitona neen uphsonek sholefaat gero yerseferwa» yi.

⁴⁸ Yesus dey es make asusik wolgire: «Intonaas oonso? Aytaasakito dey oonotnaysinso?» yi.

⁴⁹ Kushubaason nawobaasakitoniki besaat: «Ese intonaasewa aytaasakitona haniiswa:

⁵⁰ Den samaki Abataasa safaranon zagsefe baasso zuuttere ayta, eetna dey intonawa» yi.

13

Bukinynyaasa Beso
(Mar. 4:1-9; Luqa. 8:4-8)

¹ Yesus es wono keerun kesse baarisi tesha di.

² Showo dara basa tesha zuuttana boor'a bar goonuusta kese di. Daraas dey zuuttere baarisi tesha yersefeer.

³ Estan showo wuza besok baassok mako ephi: «Isa bulinynya zala bukanak kesi.

⁴ Bukfena kabaasik isa isa zalaas ugnaasta kere wor'i. Kasaasikito dey yaara kephpha ma.

⁵ Oomaas akama hoi'ba foonto kaa'oosta kere wor'i. Akama ho'a aafa sinna boor'a geregere kayi. Esiis dey zalaas ho'aassi sikalera aane giruwa.

⁶ Sinuntano awa kesfana kabaasik aliqi. Tasba tishina boor'a dey ichimi.

⁷ Ooma zalaas dey seer'aasi ganesi kere wor'i. Seer'aas kayira geer'a fu'e.

⁸ Ooma zalaas ma'a daasta kere wor'i. Isaas tiyanon, isaas issunasiron, isaas keezasiron gaani.

⁹ Odoni odoba feena bar odowowa.»

*Yesus Awuni Boor'a Besok Makenamato
(Mar. 4:10-12; Luqa. 8:9-10)*

¹⁰ Estan nawobaasakito barki tai'sere: «Awuni boor'a daraasik besok makefasso?» yisete.

¹¹ Bar dey wolgire: «Nittok den samaki Ha'oosi aacho chowanon arutik imtewa. Sinuntano baasok aane imtowawa.

¹² Feena barik fayista dayistera imtona dey arkuna. Sinuntano garo kiisku feena barkin es barik fa barnu basaastan ootterwa.

¹³ Baasso biyefet biyonorne feeseter. Ode-fet odonorne feeseter dey yaadatonorne feeseter sinete boor'atu besok makefawungwa.

¹⁴ Es bari boor'a raajju Isayyasniissi:

« Odozon odetir;
sinuntano aane yaadatefeti;
biyason biitir
sinuntano nibnitiissi aane yaadatefeti.

¹⁵ Han daraasa niba muumiwa, odobesiis oyewa;
aafbesiis dey talmewa;

ekka sina shakaanane aafbesiisik biire;
odobesiisik odesere; nibbesiissi yaadatere
taaki wolseten fatuna kabawa.»

«Yistera maktera kuni raajiis baassosta
sinanawa.

¹⁶ Sinuntano nitto aafaas biyar; odontiis dey
oder sinna boor'a suustowa.

¹⁷ Futok nittok makefawungwa; showo raajjuni
meenawa ookoni meena nitto biyefeti baron biy-
onek eenantesere aane biyoto. Odefeti baron
eenantesere aane odosoto.

Bukinynyaasa Besoni Kota
(*Mar. 4:13-20; Luqa. 8:11-15*)

¹⁸ «Ese nitto zalaasi bukinynyani besosi kotanon
odotiwa.

¹⁹ Ugnaasta bukte zalaas besifanaas Ha'oosi
taatoni kaamanon odere yaadatonoy asusingwa.
Dey geregere Sexana yaara nibaassin bukte kaa-
maason kephfa.

²⁰ Kaa'oosta bukte zalaas besifanaas kaambaa-
son odere geregere girak ephpheteefe asusingwa.

²¹ Sinuntano tasba aafa sinna boor'a Ha'oosi
kaamtan kabi chowa shana wedey kabugto
kar'fana kabaasik geregere tuusa'sefe.

²² Seer'aasi ganesi bukte zalaasi besifanaas
kaambaason odere ephpheteefe asuswa. Sin-
untano han daastaki fooni safaraasewa otumni
keeshtanaase kaambaason geer'a gaanba foonto
zagifa.

²³ Ma'a daasta bukte zalaas besifanaas kaam-
baason odere yaadatefe asusingwa. Bar gaana
gaanar. Isaas tiyanon, isaas issunasiron isaas
keezasiron gaanfa» yi.

Kaxakaxaasi Beso

²⁴ Dey Yesus ooma beso ekka yit make: «Samaki taatoos foshasta ma'a zala buka asune faarwa.

²⁵ Sinuntano asu zuuttere kunnanneen orfo guma yeere zagoossi kaxakaxa bukaat hami.

²⁶ Zagoos kayira gaanfana kabaasik kaxakaxaas dey ane kessa beste.

²⁷ Foshaasi abani wostinynyani meya barki hamere: «Daamiiso; foshneesta ma'a zalaatanoso buktari? Eekin kaxakaxa ayin yaso?» yisete.

²⁸ «Bar dey baassok wolgire: «Han baron zagiis gumaaswa» yi. Wostinynyabaasakito dey: «Eekin hamma es kaxakaxaason waar'anik sholefatoso?» yisete.

²⁹ «Sinuntano bar wolgire: «Kaxakaxaason waar'feti kabaasik zagooson dey waar'tir sinna boor'a aafawa sinanawuza» yi.

³⁰ Beyfaani katona wonaas kar'ananneen ane dichfoon. Kar'ni wono kar'ni baassok: «Kaxakaxaason zeemma waar'ti; geyak kiichchonamato basa basak basati. Sinuntano zagooson boton-aassi gaagtiwa» una» yi.

Fi'fi'oni Gaanni Beso

(Mar. 4:30-32; Luqa. 13:18-19)

³¹ Dey Yesus ooma beso ekka yit make: «Samaki taatoos asu ephphe taamme buloossi bukna fi'fi'oni gaanane faarwa.

³² Bar zala zuuttambaase asiistan hater. Sinuntano dichfana kabaasik akakilti zuuttambaase asiistan arkifa dey i'o sinfa. Kasaasikito dey yaara waa'baassi keeba keer'a diifa.»

Masoosi Beso

(Luqa. 13:20-21)

³³ Dey Yesus ooma beso ekka yit make: «Samaki taatoos isa mashkasu keez safare buwaneen tushina masone faarwa. Es masoos dey tushoos kesanak zagi.»

*Yesus Awuni Boor'a Besok Assinamato
(Mar. 4:33-34)*

³⁴ Yesus es baron zuutire besok daraasik make. Beso foontonon isa wuzane aane makowe.

³⁵ Es barnu ekka sinnaas raajjuniki kamo:
«Wolumnaason besoktu makona;
han daa testenanneen kabira;
aachera fa wuzason makona»
yistera tichche bar sinanakwa.

Qaxaxaxaasi Besonon Koti

³⁶ Estan Yesus daraasin geggesaat keer giri. Nawobaasakito dey barki tai'sesere: «Buloostaki kaxakaxaasi besoni kotanon innok makowa» yisete.

³⁷ Yesus dey ekka yit wolgi: «Ma'a zalaason bukaas Asuni Naawa.

³⁸ Buloos han daaswa. Ma'a zalaas Ha'oosi taatoni naanggotawa. Kaxakaxaas dey sexanni naanggotawa.

³⁹ Kaxakaxaason bukaas guma sina Dabuloswa. Kar'ni wonaas dey han daasi ko'awa. Kar'niis dey Ha'oosi wosiyanikitowa.

⁴⁰ Es Kaxakaxaas kephtera kiichchefanaasimato han daasi ko'ak dey esiisimatotu sinana.

⁴¹ Es kabaasik Asuni Naa wosibaasikitonon wosuna. Barikito dey oomiisin boor'a wostosonek zagsefe mangu meyanon zuutira basa taatoossin kephpha kissona.

⁴² Dey kayo geyaassi ha'sona. Estak waasnawa ay'ni koyet foone sinana.

⁴³ Sinuntano ookoni meya ababesiisa taatosi awanimato chaarosone. Odoni odoba feenaas odowowa.»

Aacho Otmaasi Beso

⁴⁴ Tusire dey Yesus ekka yi: «Samaki taatoos buloossi aachera kuni otmane faarwa. Isa asu es otmaason danne aachi. Akamanon girobaastan kabi chowa hamme fa foobaason zuutire kisire waagaat es bulooson waage.»

⁴⁵ Hepsa Yesus ekka yi: «Dey samaki taatoos keeshu Inqu* waagok shole naggaddene faarwa.

⁴⁶ Es naggaddees akamanon sholsu inquuson danynaayse hamme fa wuzbaason zuutire kisire waagaat es baron waage.»

Yugudoosi Beso

⁴⁷ Tusire dey Yesus: «Esiisimato dey samaki taatoos baariissi ha'tefaat showo tesa kurxummiison zuuti yugudone faarwa.

⁴⁸ Yugudoos tuumnanneen orfo kurxummiison eshefe baasso zatte baarisi ha'ta kissefe. Estan diisere ma'a ma'aason korisere masaassi gedese. Mangu manguuson dey gero ha'sefe.

⁴⁹ Esiisimato han daasi ko'ak ekkatu sinana. Ha'oosi wosiyanikito yaara boor'ni meyanon ookoni meyaassin koruna.

⁵⁰ Manguni meyanon dey kayo गयाassi ha'sone. Estak waasnewa ay'ni koyet foone sinana.»

⁵¹ Dey Yesus: «Han baron zuutira yaadatetiyoso?» yi. Baasso dey: «Aa» yisete.

* **13:45** Baariissi faafa miizzani kolaassin bestefa waagba chima wuza

⁵² Yesus dey: «Ese samaki taatosi aacho chowanon mai'sire arife tumaasi assinynyaas; koda kunfana keyaassin gaddo sinaaysewa kur'u sinaayse ephphe kisife waagni abane feerwa» yi.

Yesus Koontena Daastaki Asuni Meya Barin Tugga'sete

(Mar. 6:1-6; Luqa. 4:16-30)

⁵³ Yesus es besosikitonon makere koi'sinaase estan kesse hami.

⁵⁴ Koontena katama Naaziret yeere Ayhudni shiiphoni keyaassi daraasin assit feer. Asuni meya dey diingere: «Han asus han techmaasewa biistera artonoy wuzaase asin ayin ephphe yeso?

⁵⁵ Han bar kar'inynya Yosefni naastenoso? Intobaas dey Maaramitanoso? Aybaasakito dey Yaqob, Yosef, Simonnawa Yuudanatenoso?

⁵⁶ Eetbaasikito dey innoneen anetanoso faasenari? Eekin han asus effatena aruuson zuutire ayin daniso?» yisete.

⁵⁷ Es bari boor'a basa chowaasik tuusa'sere ephphetoo beyete. Sinuntano Yesus: «Raajju ulfina dana beyfenaas koontena daastanawa keebaassina koi'bawa» yi.

⁵⁸ Baasso amano beyaastan kabi chowa estak showo biistera artonoy wuza aane zaguwe.

14

Haphqife Yohannisni Kitu

(Mar. 6:14-29; Luqa. 9:7-9)

¹ Es kabaasik Galiilaki daason ha'sife Herodis Yesusni chowaasi wollanon ode.

² Wostinynyabaasakitonik: «Haniis Haphqife Yohanniswa. Bar kitun kabiwa. Es bari boor'atu

han biistera artonoy wuzaas barki kamo zagtedi-fawa» yi.

³ Herodis ayba Filiphosni asu sina Herodiyadani boor'a Yohannisnin ootire taatoni keer taatire feer.

⁴ Yohannis Herodisnik: «Ayneesa asunon ephatak tumaassi kaltowa» yire makena boor'a.

⁵ Herodis Yohannisnin woruk sholet feer. Sinuntano daraas Yohannisnin raajju zagiretu biyefe sinna boor'a dige.

⁶ Herodis koontena wonaason ulfinsifena wono Herodiyadani nawaas teegtere yeese baasso ganeyaassi suru surira Herodisnin girsi.

⁷ Es bari boor'a Herodis bar shiiphena wuzason zuutire imanak teyire warege.

⁸ Nawaas dey intobaasik kiittera: «Haphqife Yohannisni teetaason han koranaassi gedda hash taak imma» yi.

⁹ Taatoos es chowaasik suume. Sinuntano girina teyyaasik barneen ane diise baasso boor'a iichchere Yohannisni teetaas imtonak zagi.

¹⁰ Taatoni keer wosire Yohannisni teetaason kati.

¹¹ Es kate teetaason koranasi gedde teshshere nawaasik imete. Bar dey taamma intobaasik imi.

¹² Yohannisni nawoosakito yeesere dughnobaason ephphe kabbarsete. Hamere dey es chowaason Yesusnik maksete.

*Yesus Uuch Kum Asunin Maasi
(Mar. 6:30-44; Luqa. 9:1-17; Yoha. 6:1-14)*

¹³ Yesus Yohannisni kituuson odenaase goonu-ussi diire bar bar duuk isa shaato dimsi hami.

Daraas dey es baron odeseteyse katama katam-abaassin kesse wochok barki hamete.

¹⁴ Yesus goonuussin kerere showo darani biyaat baassok kenashte. Mettanni meyanon dey fati.

¹⁵ Waalfana kabaasik nawobaasakito barki tai'sere «Han bar zabowa, gerok dey waali. Daraas hamme ke'esikitosin muubesi waagsonek geggessuwa» yisete.

¹⁶ Sinuntano Yesus: «Nitto baasso muusoneeson imotitano hamonek aane sholsifawa» yi.

¹⁷ Baasso dey: «Innoki fayiis uuch muuma daabbonewa hep kurxumminetano ooma hantak aafawa» yisete.

¹⁸ Bar dey: «Es baron hang taaki teshshotiwa» yi.

¹⁹ Daraas shaa'aasta duusonek ajaje. Estan uuch muuma daabboosonnawa hep kurxummi-isonna ephphe den sama biire galatni shiipho shiiphe. Daabbooson dey batte nawobaasakitonik imin baasso dey daraasik woshete.

²⁰ Zuuttambesiise meere gawuseten nawobaasakito dey fu'te battoos asire heppe masa tuumanon zuutisete.

²¹ Meese asuni meya mashkasusewa naang-gotaase faadtonoyfeen uuch kum arqasu sinone.

Yesus Baariista Kuti

²² Estan Yesus geregere nawobaasakitonin: «Daraasin geggessuna kabaneen goonuussi diisera zeemma yesalo fintiwa» yit ajaje.

²³ Daraasin geggessinayse Ha'o shiiphonak bar bar den aamaasta kesi. Waalfana kabaasik Yesus bar bartu estak feer.

²⁴ Es kabaasik Goonuus baarisi ganeta feen ek sinaastak siru faar sinna boor'a akaasi guubo shimsi.

²⁵ Wassi izgin sa'atiistak Yesus baariista kutit nawobaasakitoni ye.

²⁶ Nawobaasakito dey akaasta kutit hamfeen biyefaati: «Han bar kitawa» yire digak chaagesete.

²⁷ Yesus dey geregere: «Harewa! Digotiitawa» yi.

²⁸ Es kabaasik Phexiros wolgire: «Daamiiso! Ne sinfaatane akaasta kutit neeki yoonak taan ajajowa» yi.

²⁹ Yesus dey: «Yowa» yi. Estan Phexiros goonuussin kerere Yesusniki hamanak akaasta kuti.

³⁰ Sinuntano sirusi hugnanon biire dige. Baariis barin koor'anak hambaase: «Daamtaaso! Taan fu'aywa» yit chaagi.

³¹ Yesus geregere shongere kushubaason zatte: «Amantone yo'inar ne, awuni boor'a nibneessi ek hang yitso?» yi.

³² Yesusnawa Phexirosna goonuussi girsefe kabaasik sirus yere.

³³ Goonuussi diise baasso dey zuuttere: «Futok ne Ha'oni Naawa» yit Yesusnik sagadesete.

*Yesus Gensaretuk Mettanni Meyanon Fati
(Mar. 6:53-56)*

³⁴ Yesusnawa nawobaasakitona baariison finere Gensaret sinfa daasta yeesete.

³⁵ Estak asuni meya Yesus sinbaason arseteyse biratoosta fa daa zuuttambaase asiissi wosseten mettanni meyanon zuutire barki teshshesete.

³⁶ Mettanni meya maybaasi fashanon ta'uk shiphset feeseter. Ta'i baasso dey zuuttere merobe-siissin farsete.

15

Abani Meeni Tuma

(Mar. 7:1-13)

¹ Esseen orfo Yerusalemun yeese Museni tumaasi assinynyanawa Ferisawini meena Yesus-niki tai'sesere:

² «Ne nawoosakito awuni boor'a kur'uni meeni dubbiyooson aatefeso? Muu meesefe kabaasik kushubesiison aane masesefewa» yisete.

³ Yesus wolgire: «Nitto dubbiyooson oodakwa iyaat awuni boor'a Ha'oosi ajajinon aatfetiso?

⁴ Ha'oos: «Abanesinnawa intoneesonna ulfin-suwa. Ababaasin wedey intobaason me'a bar kitunak sholsifawa» yifawa.

⁵ Sinuntano nitto isa asu ababaasin wedey intobaason: «Ta nittok imana argasuuson Ha'oosik maba zagira imingwa» iyaanane;

⁶ «Es asus ababaasin wedey intobaason ulfin-sunak aane sholsifawa» yifeti. Es bari boor'a nitto dubbiyooson oodakwa iyaat Ha'oosi kaamanon aatfetiwa.

⁷ Sinnoy sinne bestefe nitto raajju Isayyas ekka yire nitto chowaasik makena raajiis futowa.

⁸ ««Han daraas noono noonobaasiktu taan ulfin-sifewa,

sinuntano nibbaas tayistan wokawa.

⁹ Asu tumena tumaason Ha'oni tuma zagire assifaafe;

shima shiipho shiiphesefewa» » yi.

Asuni Kiinsifa Wuzaas

(Mar. 7:14-23)

¹⁰ Tusire dey Yesus daraasin hang barki teegere: «Odotiwa! Dey yaadatotiwa!

¹¹ Asunin kiinsifaas noonosin kesfa bartano noonosi girifa bartawa.»

¹² Estan nawoni meya barki yeesere: «Ferisawini meya han ne maketa kaamaason odesere nibbesi-issi kejfaan tuusa'setemato aritoso?» yisete.

¹³ Yesus wolgire: «Samaki Abataas toknoyna akakiltiis zuuttera waaterwa.

¹⁴ Baasso aafishu dey aafishuni meyanon zoonsir sinete boor'a beytiwa. Aafishu aafishusin zoonsifaanane hepere gawusitu gandosonewa.»

¹⁵ Phexiros dey Yesusnin: «Besoson kotta innok makowa» yi.

¹⁶ Yesus wolgire: «Nitto dey hashneen kar'a aane yaadatowetinoso?

¹⁷ Noonosi girifa bar zuuttera kataassi kamo aatta gero kesfanamato aane aruwetinoso?

¹⁸ Sinuntano asuni noonosin kesfa bar nibsintu kesfawa. Asunin dey kiinsifaas es barwa.

¹⁹ Mangunon safaro, asunin woru, soolo, gerkesa, wiiso, esha zaalni mako, asuni sunni mangsu zuuttera asuni nibsintu kesfawa

²⁰ Asunin kiinsifaas dey es bartano kushu masonoy muustawa.»

Kene'aki Mashkasuni Amanto
(Mar. 7:24-30)

²¹ Yesus estan kesse Tirosni katamaassinawa Sidonani katamaassina hami.

²² Estak isa kene'aki mashkasu Yesusniki yaara: «Dawitni Naa Daamiiso! Naanaas kiina ayyanak oottera akamanon mettedifar sinna boor'a taak kenashtefaywa» yit chaagi.

23 Sinuntano Yesus isa wuzane wolgunoy shaakki. Es kabaasik nawobaasakito barki tai'sere: «Han asus inno orfoose yaafaafa chaaget faar sinna boor'a geggessifaywa» yit mamussete.

24 Yesus wolgire: «Ta wostera yaanaas fantunimato tishire fe Israelni meyaktano oomni meyak aane yootwa» yi.

25 Sinuntano asus yaara wochobaassi kaa'nera: «Daamiiso! Taan argasaywa» yi.

26 Sinuntano Yesus barik wolgire: «Naanggotaasi daabbonon ephphe kanak ha'u aane sholsifawe» yi.

27 Bar dey wolgira: «Futowa, Daamiiso! Kanaasikitonu daambaysakitoni sillawotan zigtefa fufuntoosontu maasefawa» yi.

28 Es kabaasik Yesus wolgire: «Han asuse! Aman-tonees akamawe. Sholeta bar neek sinungwe» yi. Nawubaas dey es sa'atiistak fari.

Yesus Showo Mettannin Fati

29 Yesus estan kabire Galiilaki baarisi tesha yeere den aamaasta kesse hamme di.

30 Showo asuni meya laafaasakitonin aaftishusakitonin engitiisin, nibtaatosakitoninnawa oom showo mettanni meyanonna ephpheteshshere basa wochoossi kunusseten bar dey baassotin fati.

31 Es bari boor'a daraas nibtaatoos wollefeen, laafaas farifeen, engitiis kaanne kutifeen, aaftishuus biifeen biisere diinqok Israelni Ha'ooson galattesete.

Yesus Acheech Kum Asunin Maasi

³² Yesus nawobaasakitonin teegere: «Daraas taneen ane keez wona feeshete sinna boor'a muusone wuza aafa sinna boor'a baassok ke-nashtefawungwa; uguntak makak mikishere gan-dosonoytemato afurbesiise gafkuk aane shole-fatwa» yi.

³³ Nawobaasakito dey: «Eekin han effatena daraasin gausuni tusha han ichma daassik ayin dananirinso?» yisete.

³⁴ Yesus: «Apun daabbonso nittoki faari?» yi. Baasso dey: «Naafun muuma daabbonewa garo garo kiisku kurxumminetu innokik faarwa» yisete.

³⁵ Esseen orfo daraas daasta duusonek ajaje.

³⁶ Naafun muuma daabboosewa garo garo ki-isku kurxummiise asin ephphe Ha'o galattefaat batte nawobaasakitonik imi. Baasso dey daraasik woshete.

³⁷ Zuuttambesiise meesere gawuseten fu'te bat-tooson naafun masa zuutisete.

³⁸ Meese baasso mashkasusewa naanggotaase faadtonoynaron acheech kum arqasu sinone.

³⁹ Daraasin geggesinanneen orfo goonuussi di-ire Megdon yiste daa hami.

16

*Biistera Artonoy Wuzni Biyak Mamuste Mamsu
(Mar. 8:11-13; Luqa. 12:54-56)*

¹ Ferisawini meenawa Sedukawini meena Yesusniki yeesere barin fattanok sholsefaat: «Den saman biistera artonoy wuza innok besuwa» yit mamussete.

² Sinuntano Yesus wolgire: [«Waaln samaas she'in biifeti kabaasik: «Noi'sunirwa» yifeti.

³ E'so dey: «Samaas gumalla karayen biifeti kabaasik hawung akama iro ichnirwa» yifeti. Ese samaasi gitonon aruk chintir. Sinuntano neyaasi besonon aruk aane chimefeti?]

⁴ Mangunewa amanamtonoy koontoos besotu sholefawa? Sinuntano raajju Yonasni besostan ooma beso aafa imtona wuza.» Estan Yesus baas-sotin beyye hami.

Ferisawini Meenawa Sadukawini Meeni Masoni Beso
(Mar. 8:14-21)

⁵ Nawoni meya baariison finefe kabaasik daab-boni epha daagsete.

⁶ Yesus baassotin: «Ese arutiwa, Ferisawini meenawa Sadukawini meena asi masoossin teet-nitiison oodtiwa» yi.

⁷ Baasso dey: «Daabbo epha daageni boor'atongwa» yiset baassotna baassotna wolumsete.

⁸ Yesus baasso safaraason arifaat: «Amantonti yo'ina nitto awuni boor'a nittotna nittotna «Daabbo epha beyni boor'atongwa» yit wolumsefetiso?

⁹ Hashnu aane yaadatowetinoso? Uuch muuma daabbooson uuch kum asusik hooren fu'te bat-tooson apun masa zuutisetimato aane yaada-towetinoso?

¹⁰ Esiismato dey naafun muuma daabbooson acheech kum asusik hooren apun masa zuutiseti-mato aane yaadatowetinoso?

¹¹ Eekin ta makenaas daabboni chowa sina beybaason aakkak yaadato beytiso? Hashnu Ferisawini meenawa Sedukawini meena asi masoossin teetnitiison oodtiwa?»

¹² Estan nawobaasakito dey Yesus teetnitiison oodtiwa yinaas daabboossi girifa masoos sinnoy-naron Ferisawini meenawa Sedukawini meena asi assuussin teetbesiison oodosonek sinbaason yaadatesete.

Phexiros Yesus Muudto Sinnamato Ammanon Make

(Mar. 8:27-30; Luqa. 9:18-21)

¹³ Yesus Filiphos Qesariya yistefa daa kar'naase nawobaasakitonin: «Asuni meya Asuni Naanin oowa yisefeso?» yit mamsi.

¹⁴ Baasso dey: «Isa isaas <Haphqife Yohanniswa> yisefe. Oomiis dey <Eliyaswa> yisefe. Oomiis <Ermiyaswa wedey raajjuni meyaassin isaaswa> usotu yisedifewa» yisete.

¹⁵ Yesus dey: «Eekin nitto Taan oowa yifetiso» yi.

¹⁶ Simon Phexiros wolgire: «Ne hayewa Ha'oosi Naa Kiristooswa» yi.

¹⁷ Yesus wolgire: «Yonani naa Simonno! Ne suus-towa. Han baron neek ammanon besiis samaki fe Abataasteno ashnewa harinnetawa.

¹⁸ Ta dey neek ekka yifawungwa, ne phexiroswa* han kaa'oosta betekiristaninaason keer'anarwa. Es betekiristaniison kituni hugnaas meronak aafa chimanawuza.

¹⁹ Samaki taatosi gachosikitonon neek imanawa. Ne han daastak taar'ta bar den samak

* **16:18** Phexiros uus: «Kaa'o» uu.

taatotu sinana. Han daastak kotta bar den samak kottotu sinana.»

²⁰ Estan Yesus nawobaasakitonik bar Kiristoos sinbaason ooniknu maksonoytemato ajaje.

Yesus Kituna Baron Zeemme Make
(*Mar. 8:31-33; Luqa. 9:22-27*)

²¹ Es wononeen kabire Yesus nawobaasakitonik: «Yerusalem hamanak sholsifawa. Estak dey kur'uni meyakini, maagni gaanynyanikin, Museni tumaasi assinynyanikin shana tayista kar'ana. Dey worsoner. Sinuntano keezsinari wono kitun kabuna» uu ephi.

²² Phexiros dey Yesusnin oor kisire: «Daamiiso! Han bar isanne neyista aafawa kar'anawuza» yit ke'u ephi.

²³ Sinuntano Yesus phexironiki yergere: «Tayistan ek hamma! Ne Sexana! Asuniisontano Ha'oosi fiqadinon aane safarefe sinna boor'a taak tuusa sintiwa» yi.

Kiristoosnik Zoonustok Teetniison Beya Sholsifa

(*Mar. 8:34; 9:1; Luqa. 9:23-27*)

²⁴ Estan orfo Yesus nawobaasakitonik: «Taneen ane hamak sholefe bar teetbaason beyye mesgelibaason wor'e taneen ane yowowa.

²⁵ Kaabaason fu'onak sholefe bar zuuttere tishkuna. Sinuntano ta boor'a kaabaason tishki bar zuuttere danana.

²⁶ Asu han daastak barik sholsi wuzason zuutire danfaat kaabaason tishkifaanane awu barik ke'nirinso? wedey asu kaabaasi soolak aro wuza kaasunak chimnirinso?

²⁷ Asuni Naa Ababaasa ulfinak wosibaasneen ane yoonirwa. Es kabaasik zuuttambaase asik wostobesisimato baassok kaasuna.

²⁸ Futok nittok makefawungwa; Asuni Naa taatobaasi ulfinak yeeffen biyone kabaneen hanta yere baassossin kitunoy asuni meya feeseterwa» yi.

17

Yesusni Gitoosi Soolto

(Mar. 16:2-13; Luqa. 9:28-36)

¹ Issun wonaneen orfo Yesus Phexirosnin, Yaqobninnawa Yaqobni ay Yohannisninna asin ephphe isa dicha aamaasta baasso baassotin zoonsire kesi.

² Estak baasso sinak gitobaas sooltera sinbaas dey awanimato chaare. Maybaas dey forera chaarefnimato palpali.

³ Musenawa Eliyasna dey Yesusneen ane wolumseffen biyesete.

⁴ Estan Phexiros Yesusnin: «Daamiiso! Hanta fo innok ma'arwa. Ma'i iyaatane isaron neek, isaron Musenik, isaron Eliyasnik sini keez hafo keer'anawa» yi.

⁵ Phexiros es baron makeffen palpalifa shaaru yaara baassotin yini. Dey es shaaruussin: «Barik girefana Naataas haniiswa. Barin odotiwa» yifa kaama odte.

⁶ Nawobaasakito dey es kaamaason odesere akamanon digsete boor'a sinbesiisik daasta gandesete.

⁷ Sinuntano Yesus baassoki tai'sere ta'ifaat: «Kabutiwa, digotiitawa!» yi.

⁸ Baasso dey kaanne biyeten Yesusnintano oom ooninnu aane biyoto.

⁹ Aamaastan kersefeen Yesus: «Asuni Naa kitun kabunanneen han biiti baron ooknu makoti-itawa» yire nawobaasakitonin ajaje.

¹⁰ Nawobaasakito dey: «Eekin Museni tumaasi assinynyani meya awuni boor'a zeemme Eeliyas yoonak sholsifawa yisefeso?» yit mamussete.

¹¹ Yesus wolgire: «Futowa, Eeliyas zeemme yeere zuuttambaase asin mai'suna.

¹² Sinuntano ta nittok makefawungwa; Eeliyas sina zeemme yewa; asuni meya dey aane arsoto sinna boor'a sholsete baron zuutire basaasta zagsete. Esiisimato dey Asuni Naa baasso kushusi shana ephphetoonak sholsifawa» yi.

¹³ Es kabaasik nawobaasakito Yesus makena bar haphqife Yohannisni chowaason sinnamato arsete.

*Yesus Kiina Ayyana Ephna Naasin Fati
(Mar. 9:4-29; Luqa. 9:37-43)*

¹⁴ Yesusnawa keez nawobaasakitona daraaski wolle yeeseфе kabaasik isa asu Yesusniki tai'sere wochobaassi kaa'nafaat:

¹⁵ «Daamiiso! Naataasik kenashtefaywa; ephpha ha'ifa meroos mangunon shana besit faarwa. Showo wona akasinawa geesina gansir.

¹⁶ Ne nawooski ephpha yaan; sinuntano fatuk aane chimoto» yi.

¹⁷ Yesus wolgire: «Nitto amanonoy elinga koonto, aageneen kar'anso nittoneen ane foonari? Aageneen kar'anso nittotin fakunari? Naasin hang taaki teshshotiwa» yi.

¹⁸ Yesus kiina ayyanaason ke'in basaassin kesi. Naas dey es kabaasik fari.

19 Estan nawobaasakito baasso baasso Yesus-niki tai'sere: «Inno kiina ayyanaason kisu chima beyniis awuni boor'anso?» yisete.

20 Yesus dey wolgire: «Nitto amantoos yo'ina boor'awa. Futo nittok makefawungwa; fi'fi'oni gaanane fa amantonti faafaanane han aamaason «Hantan kabira ek hamme» iyaatine hamanawa. Nittok chimtonoywuza isanne aafawa.

21 Sinuntano han effatena kiina ayyanaas soomere shiiphoktano baak aafawa kesana wuza» yi.

*Yesus Kituna Baronnawa Kitun Kabuna
Baronna Hepsa Wolle Make*

(Mar. 9:30-32; Luqa. 9:43-45)

22 Nawobaasakito Galiilak zuuttesere feeseten Yesus baassok: «Asuni Naa asuni meeni kushusi aattere imtonirwa;

23 Baasso dey worsoner; sinuntano keezsinari wono kitun kabuna» yi. Nawobaasakito es chowaasik dey akamanon suumesete.

Betemeqdesini Girboni Kaasuni Chowa

24 Yesusnawa nawobaasakitona Kifirnahom kar'efe kabaasik betemeqdesini girbo zuutife asuni meya phexirosniki tai'sere: «Nitto assinynyaas betemeqdesik giribtefa girbooson aane girbepenos?» yit mamussete.

25 Phexiros wolgire: «Girberwa» yi. Estan Phexiros keer girifena kabaasik Yesus zeemme: «Simon phexiros; neek awu sinna bestefaso? Han daastaki taate meya karaxa wedey girbo zuutise-fees ookininso? Naanggotbesiiskiningwa wedey irbanikininso?» yi.

²⁶ Phexiros dey: «Irbaaskingwa» yire wolgi. Yesu dey: «Ese naangotbesiisikito girbo aaffa kaasusone wuza.

²⁷ Sinuntano baassosta tuusa sinnoynimato hamfaat kurxummiisi eshmiyanon baariissi ha'uwa. Estan zeemma ootte kurxummiisi noononon shoo'sifata kabaasik birri danata. Taamma dey ta sunaasiknawa ne sunaasikna kaasuw» yi.

18

Zuuttambaase Asiistan Arkunir Oonso? (Mar. 9:33-37; Luqa. 9:46-48)

¹ Es kabaasik nawobaasakito Yesusniki tai'sere: «Samaki taatoossi zuuttambaase asiistan arkir onso?» yit mamussete.

² Yesu dey: Isa daaga nawa teegere baasso ganeyaassi yeeti.

³ Ekka dey yi: «Futo nittok makefawungwa; soolto shakatinenawa han daaga naanggotaasne feer sina shakaatinena samaki taatoossi isanne aafawa giruti wuza.

⁴ Es bari boor'a han daaga nawaasimato teetbaason daa ephfe bar den samaki taatoossi arkirwa.

⁵ Esiisimato haniisne fe daaga nawaason ta sunaasik ephpheteefe bar taan ephphetoona.»

Asunik Tuusa Sinaastan Teetni Ooda (Mar. 9:42-48; Luqa. 17:1-2)

⁶ Dey Tusire: «Oonu han taak amanefe garo garoosasin isaasin tuusa'sife bar wooni shu'a suutbaasta taatera baarisi tir'maassi ha'tefaanane ma'arwa.

⁷ Asuni meya tuusa'osonek zaguni wuzaasik han daas haybubawungwa! Tuusa'suni wuzaas aafawa yobeyana wuza. Sinuntano es tuusaasik ugna sinni asus haybubawowa!

⁸ Es bari boor'a wochonees wedey kushunees tuusa'sunir sinfaanane kar'a ha'uwa. Hep kushune wedey hep wochone faafaan koi'ba foonto geesi ha'toneestan dungu wedey engit sinna koi'ba foonto kaa danne wayyawa.

⁹ Aafnees tuusa'sunir sinfaanane wo'ira ha'uwa. Hep aafne faafaan geenii tir'maassi ha'toneestan isa aafne faafaan kaa danfaatane wayyawa.

¹⁰ Den samak baassok hoorera faase Ha'oosi wosiyanikito samak fe Abataasa sinanon wonna wonna biyeter sinna boor'a han garo garoosasin isaasinnu kashshunoytimato arutiwa. [

¹¹ Asuni Naa dey yeenaas tishi baassotin fu'okwa.»]*

Tishira Beste Fantuusi Beso
(Luqa. 15:3-7)

¹² Dey Yesus: «Awwu sinna nittok bestefaso? Isa asu tiya fantuba faafaananenawa es barissin isar tishifaanane izginasire izgineeson aamaasta beyfaat tishi baron sholok aafanosu hamana wuza?

¹³ Futo nittok makefawungwa; danfena kabaasik tishunoy izginasire izgineestan es tishira beste bariktu akamanon girefe.

¹⁴ Esiisimato dey han garo garoosasin isar tishunak den samak fe Abantiisa safaratawa» yi.

* **18:11** Isa isa zeemoti matsafaassi faadba 11 daysir. Kaambaas dey Luqa. 10 fayiiisne faar.

Miir'efe Asusik Awu Zagunik Sholsifanamato

¹⁵ Dey tusire: «Aynees neen miir'efaanane ne-neen barneen ane faatiista neen miir'ena baron makowa. Odefaanane wolgira ayne zagutawa.

¹⁶ Sinuntano odo shakaanane hep wedey keez zaalniktu chowaas futo sinfa sinna boor'a hep wedey keez asunin ephpha barki hamma.

¹⁷ Baassotin odo beyfaanane betekiristaniisik makowa. Betekiristaniison dey odo beyfaanane Ha'ooson amanonor wedey boor'inynyana zagira faaduwa.

¹⁸ Ta futok nittok makefawungwa; han daastak taar'efeti bar samak dey taatotu sinana. Han daasta kotfeti bar samak dey kottotu sinana.

¹⁹ Dey nittok makefawungwa; nittoossin hepiis han daastak aaffa wuzaasiknu sinun isar sinne shiiphsefaatene samaki fe abataas baassok zaguna.

²⁰ Hep wedey keez sinne ta sunaasik zuutteseфе dimaasta ta baasso ganeyaassi foonawa» yi.

Feeshun Uni Chowa

²¹ Estan Phexiros Yesusniki yeere: «Daamiiso! Aytaas taan miir'efaanane apuna wolla feeshun unarinso? naafuna wollanoso?» yi.

²² Yesus wolgire: «Naafunasira wolla naafunetano naafuna wolla koi'bawa aafawa unawuza.

²³ Esiisimato den samaki taatoos wostiny nyabaasakitoni kushusi fa waagbaason faadunak shole taatone faarwa.

²⁴ Es waagbaason faadu ephfena kabaasik asir kuma mekiliti† sinni kowa basaasta faana isa

† **18:24** Isa mekiliti uus isa wostiny nya isa wonak wosten wostiny nyaasik kaastefa asire uuchche woggani wostoni waaga

asunin barki ephphe yeesete.

²⁵ Es wostinynyaas kaasuna waaga turkifaan barneen asubaasneen naanggotbaasneen fa waagbaas zuuttera kessa waagtera kowa kaastonak daambaas ajaje.

²⁶ Sinuntano wostinynyaas daambaasa wochosi kaa'nere: «Daamiiso, taak fakuwa, zuuttambaase asin kaasunawa» yit shiiphe.

²⁷ Daambaas dey barik kenashtefaat gafki. Kowaason dey kaasto beyi.

²⁸ «Sinuntano es wostinynyaas estan kesse hamfeen wostoni zomoba sinarik tiya diinari[‡] liqsinarin danne: «Liqsina waagnaason kaasunawa» yit zatte geer'i.

²⁹ Es wostoni zomoba sina wostinynyaas dey wochobaassi kaa'nere: «Taak fakuwa, zuuttambaase asin kaasunawa» yit shiiphe.

³⁰ Sinuntano asus aane ma'i uwe. Kowaason kaasunanneen taamme taatoni keer taati.

³¹ Es sina baron wostoni zomoba sina oom wostinynyaasakito bar zagina baron biyefaat akananon suumesete. Hamere dey sina baron zuutire daambesiisik maksete.

³² Estan daambaas es wostinynyaasin teegsire: «Ne mangu wostinynya, taan shiiphen es effatena kowaason zuutira neek beyin.»

³³ Eekin ta neen fakinaasimato zomone sina es wostinynyaasin fakutak aane sholsifanoso?

³⁴ Daambaas gi'tere kowaason zuutire kaasunanneen shana biyanak taatoni keyaason ha'sife baassok aatire imi.

[‡] **18:28** Isa diinari uus isa wostinynya isa wonak wosten wostinynyaasik kaastefa isa wonni damoza.

³⁵ «Ese nitto dey isa isarnitiis aynitisakitonin nibnitiissin koi'sira feeshun uu shakaatine den samak fe abataas dey nittoosta esiisimatotu zagu-nawa.»

19

Yesus Ephnewa Girune Asi Chowa Assi (Mar. 10:1-12)

¹ Yesus es baron makere koi'sinanneen orfo Galiilan kesse Yordanosni yesalo fa Yuudani daasta hami.

² Showo dara basa orfoose hami. Baassossin dey mette asuni meyanon estak fati.

³ Ferisawini meya dey yeesere barin fattanok sholsefaat: «Asu sina chowa aaffarik sinun asubaason teetba kotte gafkunak faqqadtonoso?» yit mamussete.

⁴ Yesus wolgire ekka yi: «Ha'oos zeemma argarnawa mashkare zagira tesinamato aane fere-tuwetinoso?»

⁵ «Es bari boor'a asu Ababaasinnawa intobaa-sonna beyye asubaasneen isar sinana. Hepobesi-ise dey isa atu sinone»

⁶ Ese baasso hanneen ekalo isa atutano hep atutawa. Ha'oos isar zagina baassotin asu oor kisunaatawa»

⁷ Ferisawini meya dey wolgire: «Eekin Muse awuni boor'a «Teetni kotni ticha imme teetba ko-towa» yire ajajeso?» yisete.

⁸ Yesus wolgire: «Nitto nibaasi chimni boor'atu asuntiisikitonon teetba kotta gafkutik maketeno tesustaneen ekkatawa.

⁹ «Sinuntano ta nittok makefawungwa: «Isa asu gerkesni chowak sinnoynaron asubaason teetba kotte gafkaat ooma asu ephfaanane gerkesiwa.» »

¹⁰ Nawobaasakito dey: «Abanewa intone asi chowaas ekka sinfaanane ephnewa girune asin beyaas ma'arwa» yisete.

¹¹ Sinuntano Yesus wolgire: «Imtena baassoktano han effatena assus asu zuuttambesiise asik aafa chimtona wuza.

¹² Intobesiisi keensin arqarbesi foonto sinne koonter feeseter. Dey asu arqarbesiison kar'nar feeseter. Samaki taatoosikwa iyaat arqarbesi foontone feer sinar feeseter. Ephphetook chimni bar ephphetoowowa» yi.

*Yesus Daaga Naanggotaason Suusi
(Mar. 10:13-16; Luqa. 18:15-17)*

¹³ Estan Yesus kushubaason barikitioniista ta'ire shiiphonak asuni meya daaga naanggotaason Yesusniki ephphe yeesete. Sinuntano Nawobaasakito kalesete.

¹⁴ Sinuntano Yesus: «Samaki taatoos han naanggotaasne fayiisik sinna boor'a daaga naanggotaason beyfaani taaki yoosonwa, kalatiitawa» yi.

¹⁵ Kushubaason naanggotaasta ta'ire suusaat estan aatte hami.

Han Daastaki Otmaasewa Samaki Taatoose

¹⁶ Isa asu Yesusniki yeere: «Assinyanyano! Koi'ba foonto kaa dananak aro ma'a wuza zagunarinso?» yit mamsi.

¹⁷ Yesus wolgire: «Ma'a wuzni chowa awuniron taaki mamsifatso? Ma'ar sinaas isa Ha'oos koi'bawa. Kaani keer giruk sholefaatane ajajisikitonon oodwa» yi.

¹⁸ Asus dey wolgire: «Aaffa ajajisikitonso?» yi.

Yesus barik: «Asuni worutaata, gerkesataata, wiisotaata, esha zaala makotaata

¹⁹ Abanesinnawa intoneesonna ulfinsu, Wolkoneesin teetneeson shunfataasimato shun» yifa ajajiisikitowa.

²⁰ Na'o asus dey: «Es baron zuutira ooddatu fawungwa, ooma yo'ir aambanso?» yi.

²¹ Yesus dey: «Tuum sinatak sholefaatane hamma fa wuzneeson kisira waagera tukamni meyak imma. Samak otma danatawa; eekaate yeen taneen ane hamniwa» yi.

²² Sinuntano na'o asus akama otumba faana boor'a es kaamaason odenayse suumet hami.

²³ Yesus nawobaasakitonik: «Futo nittok makefawungwa; otum asunik samaki taatoossi giruus akamanon fayawa.

²⁴ Dey nittok makefawungwa; otum asu Ha'oosi taatosi girubaastan gaala marufni kattosi kamo aatfaanane kashowa» yi.

²⁵ Nawobaasakito es baron odeseteyse akamanon diingesefaat: «Eekin oonso faruk chimniri?» yisete.

²⁶ Yesus dey baassoki biyaat: «Han bar asunik aafa chimtona wuza. Sinuntano Ha'oosik zuutambaase chimtonawa» yi.

²⁷ Es kabaasik Phexiros wolgire: «Ese inno zuuttambaase asin beyya neek zoonusteniwa; eekin awu danungeniso?» yi.

²⁸ Yesus baassok ekka yi: «Futo nittok makefawungwa; Asuni Naa ulfinni zigimubaasta duuna gaddo yooni daastak; taak zoonustesefe nitto dey asire heppe Israelni zigimoosta duusotiwa. Asire heppe Israelni asteserista dey mangsu kar'atiwa.

²⁹ Ta sunaasikwa iyaat keyaasikitonon

wedey ayisakitonin wedey eetisikitonon
wedey ababaasinnawa intobaasonna wedey
naanggotaason wedey bulooson beya bar
zuuttambaase tiya kushunontu danana. Koi'ba
foonto kaa dey danana.

³⁰ Sinuntano zeema baasso showobesiis orfotir
sinone. Orfotir sina baasso zeemar sinone.»

20

Wayinini Dimaastaki Wostinyanyi Meeni Beso

¹ Tusire dey Yesus ekka yi: «Samaki taatoos
wayinini akakiltini dimaasta wostesefe
wostinyanyi sholok e'so wonsak kesa wayinini
akakiltiisi abane faarwa.

² Bar wostinyanyaasakitonik isa wonak isa di-
inari kaasunak wollere wayinini akakiltini di-
maasta wosi.

³ Dey keez sa'atiista kesse oom wosto foonto
meya yaboosta yerse asuni meyanon bi.

⁴ Es baassok dey: «Nitto dey ek wayinini akak-
iltiini dimaasta hamfaat wostotiwa. Nittok sholsi
waagaason kaasuna» yi.

⁵ Baasso dey wayinini akakiltiisi dimta hamete.
Dey issun sa'atiisanawa izgin sa'atiistana kesse
esiisimato zagi.

⁶ Asire isse sa'atiista kesse oom asuni meya
yersefeen biyaat: «Nitto dey wosto foonto wonaa-
son zuutira awuni boor'a hanta yeretirinso?» yi.

⁷ Baasso dey: «Innotin wosussuni asunin turkira
yerenirwa» yisete. Bar dey: «Ek wayinini akakilti-
isi dimaasta hamfaat wostotiwa» yi.

⁸ Waalfana kabaasik wayinini akakiltiisi daam
wosussife barin: «Wostinyanyaasakitonin teegera

orfoti baassostan kabgira siinaki baassosta kar'ana kabaneen wostesete wostoosi waaganon kaasuwa» yi.

⁹ Asire isse sa'atik wostoosi giri baasso yeesere isa isarbesiis isa diinari ephete.

¹⁰ Zeemme wostoosi giri baasso dey yeesere orfoti baassostan daytonon ephonenne faar sinna baassok beste. Sinuntano baasso dey isa isarbesiis isa diinari ephete.

¹¹ Waagbesiison epheteese wayiniisi akakiltini abanita ekka yit unyisete.

¹² «Han orfo giri baasso isa sa'atinintu wosusete. Wonaason zuutira noi'sak kiichchere feesha innoneen isa kixxe kaasitwa»

¹³ Wayiniisi akakiltini aba wostinynyaasakitonisin isaasik: «Zomotaaso! Ta neen aane miir'otwa. Wonaasik isa diinari kaasunaktanoso neneen ane wollenari?»

¹⁴ Ese ne haa'ooson ephpha hamma. Han neek imnaasimato orfoti barik imanak sholefawungwa.

¹⁵ Waagnaasta shunnaron zagunak aafanoso chimanawuza? Wedey garam asu sinna boor'a ne taan koonetoso?» »

¹⁶ Estan Yesus: «Zeema baasso orfotir sinone; Orfoti baasso dey zeemar sinone» yi.

*Yesus Kituna Baronnawa Kitun Kabuna
Baronna Uuchsha Wolle Make
(Mar. 10:32-34; Luqa. 18:31-34)*

¹⁷ Esseen orfo Yesus Yerusalem hamefet ugnaastak asire heppe nawobaasakitonin baasso baasotin barki tai'sire:

¹⁸ «Ese Yerusalem hamanirwa; Asuni Naa dey maagni gaanynye meyaknawa Museni tumaasi

assinynyani meyakna aattere imtona. Baasso dey kituni mangsuni kar'a basaasta kar'oner.

¹⁹ Kanyosonek, ichosoneknawa suutosonekna Aazabni meyak aatire imone. Sinuntano bar keezsinari wono kitun kabuna» yi.

*Zebdewosni Naanggotiisa Intoni Shiipho
(Mar. 10:35-45)*

²⁰ Estan Zebdewosni naanggotiisa into naang-gotisneen ane Yesusniki yaara sinba kaa'nera bar barik isa wuza zagunak shiiphe.

²¹ Yesus dey: «Awu sholefaasse?» yi. Bar dey: «Han hep naanggottaas ne taatoossi isaas o'itneesta; isaas dey alidneesta duusonak zaguwa!» yi.

²² Sinuntano Yesus wolgire: «Nitto shiiphefeti wuzason aane arifeti. Ta ushanak fa shanani toofoosi ushaason ushatik chimatiroso?» Baasso dey: «Aa chimaniwa» yisete.

²³ Bar dey: «Taa shanani toofoosi ushanon ushatiwa; Sinuntano o'itnaastanawa alidnaastana duuson Abataas hoossina baassoteno duusonek zaguniis tatewa» yi.

²⁴ Es baron ode oom asir nawoni meya es hep ayna ayna asiista haaresete.

²⁵ Sinuntano Yesus baassotin barki teegere ekka yi: «Aazabni meeni gaanynye meya darabesiisa ha'sinynyawa. Baassotin zoonsisefe meya dey baassosta ha'suni hugnabesi faanamato arsefeti.

²⁶ Nitto ganeyaassi ekka sinanak aane sholsifawa. Sinuntano oonu nittoossin arkir sinanak sholefaanane nitto wostinynya sinowa.

²⁷ Esiisimato dey nittoossin denalo sinak sholefe bar nitto boz sinowa.

²⁸ Asuni Naa dey oomiisik wostonaknawa showoni meyanon fatuk kaabaason aatire imaktu yeeteno baasso barik wostosonek aane yowewa» yi.

Yesus Hep Aaftishuni Meyanon Fati

(Mar. 10:46-52; Luqa. 18:35-43)

²⁹ Esseen orfo Iyyarikon kesse hamefeen showo dara Yesusneen ane hamete.

³⁰ Estak dey ugunni teshta diise hep aaftishuni meya Yesus baassoki esta kamo aatbaason ode-seteyse: «Daamiiso! Dawitni Naaso! Innotin fakifaywa!» yit chaagete.

³¹ Daraas dey: «Shaakkutiwa» yit ke'isete. Sinuntano baasso: «Daamiiso! Dawitni Naaso! Innotin fakifaywa!» yit aatamsire chaagete.

³² Yesus dey yerere baassotin barki teegere: «Nittok awu zagunak sholefetiso?» yi.

³³ Baasso dey: «Daamiiso! Aafniis gachchonak zagaywa» yisete.

³⁴ Yesus baassok kenashtefaat aaffesiison ta'i. Geregere dey aafbesiis biin Yesusneen ane hamete.

21

Yesus Akama Ulfinak Yerusalem Giri

(Mar. 11:1-11; Luqa. 19:28-40; Yoha. 12:12-19)

¹ Yesusnawa nawobaasakitona Yerusalem tai'sesete. Dabrazayitini kumaasta fa Beetefage yistefa ke'eessi kar'eфе kabaasik nawobaasasin heppin ekka yit wosi:

² «Ek sinnitiista fa ke'eessi hamti; estak tuptera yere hanya nawubaneen yerefeen danati. Kotta taaki ephpha yoosoti.

³ Oonu «Awuniron barikitonon kottifetirinso?» iyaanane «Daamiis barikitonon sholefawungwa» uti. Bar dey geregere hanyaasikitonon gafkuna» yi.

⁴ Es bar dey sinnaas raajjuni meyaki kamo ekka yistera makte bar sinanakwa.

⁵ «Tsiyonni katama yistefa Yerusalemuk:

«Ne taatoos garam sinne;
hanyaasi naatana diire;
neeki yoonirwe» yira makoti» yi.

⁶ Nawobaasakito dey hamere Yesus ajajenaasimato zagsete.

⁷ Hanyaason dey naabaasneen ephphe yeesete. Maybesiison dey hanyaasikitoni geshota kunusseten Yesus barista di.

⁸ Daraasa ganesin showobesiis maybesiison ugnaasta yiir'ete. Oomiis dey i'oni tosha kiir'taafe ugnaasta yiir'et feeseter.

⁹ Sina zeema baassotnawa orfoose hamefe baassotna: «Hosana Dawitni naasik sinfawungwa. Daamiisa sunak yeefe bar suustowa. Hosana den Samak» yit chaagete.

¹⁰ Yesus Yerusalemmi katamaaassi girifena kabaasik asuni meya zuuttere: «Haniis oonso?» uuk shorkesete.

¹¹ Daraas dey: «Haniis Galiilani daasta fa Naaziret katamaassin ye raajju Yesuswa» yisete.

Yesus Betemeqdesiissi Nagadesefe Baassotin Kalle Kisi

(Mar. 11:15-19; Luqa. 19:45-48; Yoha. 2:13-22)

¹² Esseen orfo Yesus dey betemeqdesiissi girire kisire waagsefe baassotinnawa geron waagsefe baassotinna zuutire kalle kisi. Waaga soolefe

baasso tarabbezasonnawa nakalo waagsefe baasso kodaasonna shelgire ha'i.

¹³ « ‹Ta keyaas shiiphoni keya yisteratu teegtona› yistera tichchewa. Sinuntano nitto bo'inynyani meeni dugadug zagsetiwa» yi.

¹⁴ Yesus betemeqdesiissi feen aaftishuni meenawa engitni meena barki yeeseten fati.

¹⁵ Sinuntano maagni gaanynye meenawa Museni tumaasi assinynyaasna Yesus zagina biistera artonoy wuzaasewa betemeqdesiissi «Hosana Dawitni naasik» yit chaaget fa naanggotaasonna biyeteese gi'tesete.

¹⁶ Baasso dey: «Han naanggotaas maksefana baron aane odefenoso?» yisete. Yesus dey: «Odedifawungwa: ‹Daaga naanggotaaskinnawa tama tamfa daaga naanggotaasi kaamsinna galata ne teetaasik hoossitwa› yifa kaamaason isanne aane feretira biyetinoso?» yi.

¹⁷ Baassotin beyye katamaassin kesse Bitaniya yistefa ke'eessi hamme esta ha'i.

Yesus Erwina Belesini I'o
(Mar. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Yesus e'so wonsak wolle katama hamfet makte.

¹⁹ Ugnaasi teshta di isa belesini i'o biyaat ek barki hamin tosha toshatano isa gaanane aane dane. Estan ekka yi: «Hawungneen ekalo neekin isa gaanane bestonaatawe» yi. I'oos dey es kabaasik geregere ichimi.

²⁰ Nawobaasakito es baron biyefaaf: «Han bele-siisi i'oos geregere aakkak ichimiso!» yiset diinqe-sete.

21 Yesus dey wolgire: «Futo nittok makefawungwa; amantonti faafaananenawa awuzakne uu shakaatinena han Belesiista sina barne faaron zagu koiba sinnoynaron han aamaasonnu: «Waatera yeet baariissi ha'towe» iyaatine sinanawa.

22 Amanera shiiphefeti baron zuutira ephpha-tootiwa» yi.

Yesus Aro Ha'suni Hugnak Wostefenamato Mamuste Mamsu

(Mar. 11:27-33; Luqa. 20:1-8)

23 Yesus betemeqdesiissi girire assifeen maagni gaanynye meenawa daraasa kur'uni meena barki yeesere: «Han baron aro ha'suni hugnakinso zagidifatari? Han ha'suni hugnaason dey neek imaas oonso?» yit mamussete.

24 Yesus wolgire: «Isa mamsu nittotin mam-sunawa. Es baron taak wolgaatine ta dey han baron aro ha'suni hugnak zagifanamato nittok makonawa.

25 Yohannisni haphquus ayin yaarinso? Ha'ooskingwa wedey asunikininso?» yi. Baasso dey baassotna baassotna ekka yit merkesete: ««Ha'ooskingwa» iyaanine «Eekin awuni boor'a barik amano beytiso?» yirwa.

26 Dey: «Asunikingwa» iyaanine asu zuuttambaase Yohannisnin raajju zagire biyefe boor'a daraasin digeniwa» yisete.

27 Estan Yesusnik wolgire: «Aane arifeniwa» yisete. Bar dey wolgire: «Ese ta dey aro ha'suni hugnak han baron zuutira zagifanamato aafawa nittok makona wuza» yi.

Hep Naanggotiisakitoni Beso

²⁸ Tusire Yesus dey ekka yi: «Nittok awu sinna bestefaso? Isa asu hep naanggotba feer. Isaaski tai'sere: «Naataaso, hash hawung hamma wayinini akakilti dimaasta wostowa» yi.

²⁹ Naas dey wolgire: «Beyin, aafa hamana wuza» yi. Sinuntano orfo gaabbere wostok hami.

³⁰ Dey hepsaaski tai'sere esiisimato maken naas wolgire: «Ma'iwa, hamanawa daamtaaso» yi. Sinuntano aane wostok hame.

³¹ Ese han heppiiasin ababaasa ajajinon zagiis aafferinso?» yi. Baasso dey: «Tesuni barwa» yisete. Yesus dey ekka yi: «Futok nittok makefawungwa; girbo zuutife baassonawa gerkesefe baassotna Ha'oosi taatoossi giruk nittoostan zeemonewa.

³² Yohannis ookoni ugnaason nittok besuk yeen barik aane amanoweti. Sinuntano girbo zuutife baassonawa gerkesefe baassona barik amane-sete. Nitto es baron biira boor'nitiison harmira aane barik amanoweti.»

Wayinini Akakiltini Bulinyanyi Beso

³³ Dey Yesus ekka yi: «Ooma beso dey odotiwa; wayinini akakilti toka isa asu feer. Bar dey bi-ratobaason oja ojje wayinini usha ti'una doo'a yiishshe hoossi. Toolo keer'e bulinyanyi meyak imaat ooma daa hami.

³⁴ Wayiniis gaanana wona kar'fana kabaasik basa haa'ooson ephphe yoosonek wostinynyabaasakitonin bulinyanyi meyaki wosi.

³⁵ Bulinyinyani meya wostinynyaasakitonin ephphe isaasin ichete; isaasin worsete; oomiisin dey shu'ak ichete.

³⁶ Wayinini akakiltiisi aba sinatiistan oom showo wostinynyanin dey wosi. Bulinyinyani meya dey zeemotiisimato zagsete.

³⁷ Koi'baasta dey Wayiniisi aba: «Naataasin digsonewa» iyaat naabaasin wosi.

³⁸ Sinuntano bulinyinyani meya naasin biyeteese baassotna baassotna: «Foshaason tooniis han barwa. Yaani woraat foshaason innor zaguniwa» yisete.

³⁹ Naasin dey ephere wayiniisi foshni gerakalo kissere worsete.

⁴⁰ «Eekin wayinini akakiltiisi daam yeefena kabaasik es bulinyinyani meyaasta awu zagunirne faar sinna nittok bestefaso?»

⁴¹ Baasso dey wolgisere: «Es mangu asuni meyanon mangu woru woraattu wayinini akakiltini dimanon wonba wonbaasik gaanbaason imni oom bulinyinyani meyak imanawa» yisete.

⁴² Tusire dey Yesus baassok Korto matsafaassin ekka yi:

« «Shu'ni keyaason oo'eфе baasso kashshisete shu'aas;

keyaasik kajjabaasta duuni shu'a siniwa;

es bar dey Daamiiskintu siniwa;

inno aafaasiknu diinqiwa»

yistera tichche baron; aane feretuwetinoso?

⁴³ «Es bari boor'a nittok makefawungwa; Ha'oosi taato nittoostan oottera gaana gaanni daraasik imtonirwa. [

⁴⁴ Es shu'aasta gande bar eestona; shu'aas basaasta gandona bar zuuttere fichintona.]

⁴⁵ «Maagni gaanynye meenawa Ferisawini meena es besoson odesefaat baassosta makenamato arsete.

⁴⁶ Es bari boor'a ephosonek sholsete. Sinuntano daraas raajju zagire biyeter sinna boor'a digsete.»

22

Sargini Kootaasi Beso (Luqa. 14:15-24)

¹ Hepsa dey Yesus besok ekka yit make:

² «Samaki taatoos naabaasik sargini koota koote taatone faarwa.

³ Taatoos teegte asuni meya kootaaski yoosonek wostinynyabaasin baassoki wosi. Sinuntano baasso kootaaski yoosonek aane sholsoto.

⁴ «Hepsa dey taatoos oom wostinynyani meyanon wosire teegte asuni meyaki hamfaat: «Ese sargini kootaason hoossin; omorusewa faru moonase shuktera zuuttambaase hoore. Han sargisi kootaki yootiwa» yira makoti» yi.

⁵ Sinuntano baasso hantaki wuzane unoy beyere isaas bulobaasi; oomiis nagadbaasi hami.

⁶ Oomiis dey wostinynyani meyanon ephphe salphsire ichche worsesete.

⁷ Estan taatoos gi'tere meya taar'osakitonin wosire es wori baassotin worsonek zagi. Katam- abesiison dey geyak kiichchonak zagi.

⁸ Estan wostinynyabaasakitonik ekka yi: «Sargini kootaas hoore; sinuntano teegte baasso kootaasik sholsunor sinete.

⁹ Ese ek ari ugnaasta kesfaat danti asusin zuutira han sargini kootaaski teegotiwa» yi.

¹⁰ Wostinynyani meya dey ari ugnaasta kesere danete baassotin mangusin; ma'aasin zuutire teegsere sargini keyaason tuunise.

¹¹ «Sinuntano taatoos teegte irbaasakitonin biyak keer girifena kabaasik sargini maya maynoy isa asunin estak bi.

¹² «Estan ekka yi: <Zomotaaso; sargini maya maynoy aakkak hansi girisso?> yin asus dey shaakki.

¹³ «Taatoos dey wostinynyabaasakitonin: <Kushubaasewa wochobaase asin taar'a gerakalo fa talmaassi kisira ha'utiwa. Estak waasnawa ay'ni koyne sinanawa> » yi.

¹⁴ Tusire dey Yesus: «Teegte asuni meya showo; kortertes dey garowa.»

*Girboni Ghowak Mamuste Mamsu
(Mar. 12:13-17; Luqa. 20:20-26)*

¹⁵ Estan Ferisawini meya hamere Yesusnin wolumbaaski kamo aakkak chowusi gedonemato merkesete.

¹⁶ Baasso nawoni meyanon Herodisni keen sina asuni meyaneen Yesusniki wossere: «Assinynyano! Ne futonir sintamatona Ha'oosi ugnanon futok assifatamatona arifeniwa. Asuni digak zagifata wuza aafa. Asunin dey aane korife.

¹⁷ Ese innok makebbo; neek awu sinna bestefaso? Keesarnik girboni girbo sholsungwa wedey sholsutanso?» yisete.

¹⁸ Yesus baasso manguuson arifaat: «Sinnoy sinne bestesefe nitto, awuniron taan fattanefetiso?

¹⁹ Girbo kaastefa birriison taak besibbetiso!» yi. Baasso dey isa diinari teshshere besisete.

²⁰ Bar dey: «Han barista fa gitoosewa baristaki fa tichaase oonirinso?» yi.

²¹ Baasso wolgire: «Keesarnirwa» yisete. Bar dey: «Ese Keesarniison keesarnik Ha'oosiron dey Ha'oosik imtiwa» yi.

²² Baasso dey es baron odeseteyse wolumbaasik diingesefaat barin beyere hamete.

*Kitun Kabuni Chowaasik Mamuste Mamsu
(Mar. 12:18-27; Luqa. 20:27-40)*

²³ Es wono: «Kitun kabu aafa» yisefe Sedukawini meya Yesusniki yeesere ekka yit mamussete:

²⁴ «Assinyano! Muse: «Isa asu nawuba koonunoy kitifaanane aybaas es asuson ephphe es kiti aybaasik zalba fu'owowa» yiwa.

²⁵ Naafun ayna ayna innoki feeseter. Baassossin arkiis asu ephaat nawa koonunoy kiti. Es bari boor'a ate aybaas es asuson ephi.

²⁶ Esiisimato dey hepsaas keezsaas hamma naafunsa kar'ananneen es asuson ephaat kitisete.

²⁷ Zuuttambesiise kitisetenneen orfo asus dey kiti.

²⁸ Ese naafunobesiise asuson ephetewa, kitun kabuni wono naafuniisasin aafferikinso asu sinanari?»

²⁹ Yesus wolgire: «Korto matsafaasikitonon-nawa Ha'oosi hugnanonna aane arifeti sinna boor'a daagefetiwa.

³⁰ Kitun kabsefe kabaasik asuni meya samak faase Ha'oosi wosiyane feertu sinonetano asu aafa ephosone wuza dey aafa girusone wuza.

³¹ Sinuntano kitun kabuni chowaasik Ha'oos nittok makena baron aane feretuwetinoso?

³² Ekkatu yiwa: «Ta Abrahamni Ha'o, Isaagani Ha'o, Yaqobni Ha'owa» Es bari boor'a bar hayewni meeni Ha'otano kituni meeni Ha'otawa.»

³³ Daraas dey es baron odesere assubaasik diingesete.

*Zuuttambaase Asiistan Arki Ajaji
(Mar. 12:28-34; Luqa. 10:25-28)*

³⁴ Yesus Sedukawini meyanon maksone wuza turuksire shaakkusonek zaginamato Ferisawini meya odeseteyse isarik zuuttesete.

³⁵ Baassossin isa Museni tumaasi aru Yesusnin fattanok sholefaat ekka yit mamsi:

³⁶ «Assinynyano! Tumaassin aaffa ajajisinso arkiri?»

³⁷ Yesus barik wolgire: «Daama Ha'oneeson tuuma nibneesik, tuuma kaaneesik, tuuma safara-neesik keeshtowa.

³⁸ Zuuttambaase asiistan denalonewa tesuni ajajiise esiiswa.

³⁹ Esiisne fa hepsaniis dey: «Asunin ne neen keeshtefataasimato keeshtowa» yifa barwa.

⁴⁰ Tumaasi assunewa raajjuni meeni assuse es hep ajajiistatu kapta zagiwa.»

*Kiristoos Bar Oo Sinnamato
(Mar. 12:35-37; Luqa. 20:41-44)*

⁴¹ Ferisawini meya zuuttesere feeseten Yesus ekka yit mamsi:

⁴² «Kiristoosni chowaas nittok awu sinna bestefaso? Bar ooni naaso?» Baasso dey wolgire: «Dawitni naawa» yisete.

⁴³ Yesus ekka yi: «Eekin Dawit Ha'oni Ayyanak tuumme aakkak «Daamta» yire teegeso?

⁴⁴ « «Ha'oos, Daamtaasin;
gumaneesin wochoneesi sikalosi
yer'atak zagunanneen;
hoi'ta teshnaasta duwa» yiwa.

⁴⁵ «Dawit teetbaasik: «Daamta» yire teegenanneen eekin Kiristoos aakkak nawuba sinnirins?» yi.

⁴⁶ Baassossin isa kaamanu wolguk chimar oonu aafe. Es wononeen barin mamsuk chimar oonu aafe.

23

Museni Tumaasi Assinynyani Meenawa Ferisawini Meena Asi Mangu

(Mar. 12:38-39; Luqa. 11:43-46; 20:45-46)

¹ Esseen orfo Yesus daraasiknawa nawobaasakitonikna ekka yire make:

² «Museni tumaasi assinynyana Ferisawini meena Museni kodaasta diisetewa.

³ Es bari boor'a baasso maksefe baron zuutira zagsoti dey oodti. Sinuntano baasso maksefe baron wostota aane feeshisefe sinna boor'a wostesefe baron zagutiita.

⁴ Faya dey wor'ak chimtonoy ba'a taar'e asuni ogogta wossisefe. Sinuntano baasso kushubesiisi waa'aknu ta'uk isanne aane sholsefe.

⁵ Asu baassotin biyanaktu wostobesiison wostesefe. Kur'amabesiison* taggisere shiiphoni kabak maytefa maambesiisi fashanon dey dichisefe.

22:44 Gaama. 110:1. * **23:5** Israelni meya Ha'obesiisi ajajinon safarok es kur'amaassi tichisere suutbesiissinawa sinbesiistana taar'efe.

⁶ Koota maastefanaasta ulfinto dima, Ayhudni shiiphoni keyaassik dey ulfinni kodta duuktu sholsefe.

⁷ Gabaastak asu baassotin naga ooshshonaknawa: «Assinynyano!» yire teegsoneknatu sholsefe.

⁸ Sinuntano nitto assinynyantiis isar sinna boor'anawa nitto zuuttamnitiise dey ayna ayna sineti boor'ana «Assinynya» yistera teegtotiitawa.

⁹ Den samak fe Abantiis isar sinna boor'a han daastak ooninnu: «Aabba» yira teegtotiitawa.

¹⁰ Nitto arki assinynyantiis isa Kiristoos sinna boor'a ooniknu «Arki assinynya» yistera teegtotiitawa.

¹¹ Nittoossin denalo sina bar nitto wostinynya sinowa.

¹² Teetbaason den teggife bar daa hatona. Teetbaason daa hatessife bar den teguna.»

Yesus Tumaasi Assinynyani Meyanonnawa Ferisawini Meyanonna Ke'i

(Mar. 12:40; Luqa. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Dey Yesus ekka yi: «Asu samaki taatosi girunoynamato gamalaason kulfife sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyani meenawa Ferisawini meena haybuntiwa! Nitto teetaasik giruk aane sholefeti dey giruni baassotin aane gedfetiwa.

¹⁴ [«Nitto sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyani meenawa Ferisawini meena shiiphontiison dichuk dica asusikitoni keyaason maara turuksifeti boor'a haybuntiwa. Ese akama mangsuni kar'atu ephphatootiwa.]

15 «Sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyani meenawa Ferisawini meena haybuntiwa. Isa asu nitto amantooson ephphetoonak zaguk Baariistanawa ichma daastana biratesefeti. Ma'i yire ephpheteenanneen orfo nittoostan denalo hep kushunon geeni tir'maassi girunak hoorer zagsefeti.

16 «Nitto aafishu zoonsino! Haybuntiwa! «Asu betemeqdesiisik teyifaanane aafa aguna wuza» yifeti. Sinuntano «Betemeqdesiissiki fa warqeesik teyifaanane es teyyaasik ootterwa» yifeti.

17 Nitto gowwa dey aafishu; warqesingwa warqeeson korto zagi betemeqdesinoso wayyayi?

18 Esiisimato dey: «Asu shoo'aasik teyifaanane aafa aguna wuza; Sinuntano barista kuni maa'aasik teyifaanane es teyyaasik ootterwa» yifeti.

19 Nitto aafishu; maa'aasingwa maa'aason korto zagi shoo'asinso wayyayi?

20 Es bari boor'a shoo'aasik teyife bar shoo'aasiknawa shoo'aasta kuni maa'aasiknatu teyifewa.

21 Betemeqdesiisik teyife bar betemeqdesiisiknawa barissi fa wuzasiknatu teyifewa.

22 Samaasik teyife bar Ha'oosi zigimuknawa barista diifa bariknatu teyifewa.

23 «Sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyani meenawa Ferisawini meena haybuntiwa. Azmachakin, insilaalikinnawa kemunikinna asiriissin isaron imfeti. Sinuntano tumaasi fa inya inya wuzasikitonon beyfeti. Es barikito dey futoni mangsuni kar'a, fakiya,

amanto asu sinne bestooswa. Ek baron beynoy han baron dey zagutik sholsifawa.

²⁴ Nitto aafishu zoonsino! Ushfeti wuzaassin kolachooson naalla kisira ha'aat gaalane fa inya wuzason koor'fetiwa.

²⁵ «Sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyanawa Ferisawini meena habuntiwa. Sikalobesiis bo'onewa tiittanne tuumma feentu toofosewa koranaase asi tukanon kayimsifetiwa.

²⁶ Ne aafishu Ferisawi! Zeemman toofosewa koranaase asi sikalonon massa kaynuwa. Estan gerakalobaasneen kayma sinanawa.

²⁷ «Sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyani meenawa Ferisawini meena yere-fawutiwa. Sikalobesiis kituni meeni megaknawa kiinakna tuumma feen gerakalobesiis boorok maattera keeshira kuni moogasne feeseterwa.

²⁸ Esiisimato nitto dey gerok asunik ookone feer sinnatu biistefetiwa. Sinuntano sikalontiis sinnoy sinne bestoknawa mangukna tuumma faarwa.

²⁹ «Sinnoy sinne bestefe Museni tumaasi assinynyani meenawa Ferisawini meena habuntiwa. Raajjuni meeni moogaason shu'ak keer'etir, ookoni meeni moogaason dey keeshshira ma'issetir.

³⁰ « «Zeemoti abaniisa meeni neyak inno faani sinfaanane raajjuni meeni hannaason baassoneen ane sinna wuukuni kabatawa» yifetiwa.

³¹ Ese raajjuni meyanon wori baasso naanggota sinnitiison nitto teetaasik zaala maketiwa.

³² Ese nitto abaasakito gatisete baron nitto koi'sitiwa.

³³ Nitto zawa, ufone naanggota geeni tir'maasi ke'osin aakkak eella kesak chimatirinsó?

³⁴ Es bari boor'a ta raajjuni meyanon, techumni meyanon, assinynyani meyanon nittoki wosunawa. Baassotin dey worsoti, suutati, Ayhudni shiiphoni keyaassik ichati. Isa katamaassin ooma katamaassi kabgira kofkuti.

³⁵ Es bari boor'a ooko sina Abelni hannaastan kabira betemeqdesiissinawa maa'a imtefana shoo'aasi ganesi worseti Berakiyyani naa Zakkariyasni hannaasta kar'ananneen han daasta wuukte ookoni meeni hannaasik ke'o nittoosta kar'nirwa.

³⁶ Futok nittok makefawungwa, han ke'oos zuuttambaase han koontoosta kar'nirwa» yi.

Yesus Yerusalemik Waasi

³⁷ Tusire dey Yesus: «Yerusalemne Yerusalemne! Raajjuni meyanon worifa ne! Neeki wostere ye baassotin shu'ak ichfa ne! Ako nawubaasikitonon kosobaassi zuutifanaysimato ta dey naanggotneesikitonon zuutunak apuna wolla sholense! Sinuntano nitto aane sholoweti.

³⁸ Ese keentiis ona sinnatu ha'tona.

³⁹ Nittok makefawungwa, «Daamiisa sunak yeefe bar suustowa» utinneen hanneen ekalo taan aafawa biyati wuza.»

24

Yesus Betemeqdesiis Boktonamato Raaji Make (Mar. 13:1-2; Luqa. 21:5-6)

¹ Yesus betemeqdesin kesse hamfeen nawobaasakito shu'ak keete betemeqdesiison besuk barki tai'sesete.

² Sinuntano Yesus wolgire: «Han baron zuutira biitiyoso? Futo nittok makefawungwa; boktonoy shu'aas shu'aasta diira fui'tonir aafawa.»

Daamiis Yoonanneen Zeemma Kar'ni Kabug-tonewa Shanane

(Mar. 13:3-13; Luqa. 21:8-19)

³ Bar Dabrazayitini kumaasta diifen nawobaas baasso baasso barki tai'sesere: «Innok makowa; han bar aagenso sinanari? Ne yoosewa han daasi koi'ni besone aambanso?» yit mamussete.

⁴ Yesus wolgire: «Oonu nittotin eshanaatawa!

⁵ Showobesiis «Ta Kiristooswa!» yit ta sunaasik yoosone. Showobesiisin dey eshone.

⁶ Neebonewa neeboni odune odoti. Es bar dey sinanak sholsu sinna boor'a digotiita. Sinuntano koi'baas hanneengwa.

⁷ Daraas daraasata; taatoos taatoosta kabuna. Maknewa daani shorkone showo dimsi sinana.

⁸ Es bar zuuttera kophoni merosi keektone faarwa.

⁹ Es kabaasik asuni meya nitto shana ephpha-tootik aatire imone dey worsone. Ta sunaasi boor'a dara zuuttambaase asi sina oomtester sinati.

¹⁰ Es kabaasik showoni meya tuusa'sere orfo wolsone. Isaas oomiisin aatire imana. Asuni meya dey baassotna baassotna wal oomtososone.

¹¹ Showo esh raajjuni meya kabsone. Showo meyanon dey eshone.

¹² Manguusi aatamtan kabi chowa showoni meeni keeshtanaas koochona.

¹³ Sinuntano koi'ba kar'ananneen chimme yere bar faruna.

14 Dara zuuttambaase asik zaala sinanak Ha'oosi taatoni misirachchuni kaamaas daa zuuttambaase asiista maktona. Es kabaasiktu koi'baas yoona.

Digsu Shana

(Mar. 13:14-23; Luqa. 21:20-24)

15 «Ese raajju Danielnik maktenaasimato «Kiin-suni mangu wuzaas» korto dimaasta yerefeen biifena kabaasik feretife bar yaadatowowa.

16 Es kabaasik Yuuda feese baasso den aamaaski eelosotowa.

17 Keyaasi tukta fe bar keyaassi fa wuzason ephanak keronata.

18 Bulota fe bar maybaason ephanak orfo wolunaata.

19 Es kabaasik naaner asusikitonewa tama tanifa barikitone haybubawungwa.

20 Ese eelati wonaas yeeshu wedey beysani wonak sinnoynamato shiiphsoti.

21 Es kabaasik han daas testenanneen kabira hawung kar'a sinnor hanneen ekalo dey isanne sinnor akama shana sinanawa.

22 Es wonaasikito kawuna shaki sinfaanane asha mayoos zuuttere fui'tona kabatawa. Sinuntano kortere fe asuni meeni boor'a es wonaasikito kawunana.

23 «Es kabaasik oonu: «Ese Kiristoos hanta feer» wedey «Ekesta feer yifaanane amanotiitawa»

24 Eshni Kiristoosni meenawa eshni raajjuni meena kabzone. Baassok chimtefaanane kortere feese baassotinnu daagsuk akama akama biistera artonoy wuznawa diinqine bessone.

25 «Ese han baron zuutira zeemma nittok makengwa.

²⁶ Es bari boor'a: «Zaboossitu fewa» yisefaaten kesatiita. «Aacho dimsitu fewa» yisefaaten aman-otiitawa.

²⁷ Kawuna kawunna awakesnarkin awagiri-narki biistefanaasimato Asuni Naani yoos dey esi-isimatotu sinana.

²⁸ Kitu wuza faanaastatu arikasaas zuuttefa.

Kiristoosni Hepsa Wolle Yoo

(Mar. 13:24-27; Luqa. 21:25-28)

²⁹ «Es shanani wonaasikito aatnanneen orfo geregere awaas talmona; assaas dey chaarefbaason kalana; baakuraasikito dey samastan kere woottona; samaastaki hugnaasikito shorkona.

³⁰ Estan Asuni Naani beso samaasta bestona. Es kabaasik han daasta fe daraas zuuttere waassone. Asuni Naa dey akama hugnaknawa akama ulfinakna shaaruusikitota yeefeen biyone.

³¹ Akama markatani kaama odsuni Ha'oosi wosiyaasikitonon wosuna. Baasso dey samaasi diltan hamma dilbaasta kar'a fa acheech fashaassi hamere barik kortere feese baassotin zuutusone» yi.

Belesini I'oosi Beso

(Mar. 13:28-31; Luqa. 21:29-33)

³² Tusire dey Yesus: «Han belesini i'oosi bestan biira aruti. Waa'baas boodera tosha kotfana kabaasik begani assa ta'baason arutiwa.

³³ Esiisimato nitto dey es baron zuutira biyefeti kabaasik wonaas yaara finynyi tai'namato arutiwa.

³⁴ Futo nittok makefawungwa; es bar zuuttera sinana kabaneen han koontoos aafa aatana wuza.

³⁵ Samaasewa daase aatana; sinuntano kaamnaasikito isanne aafa aatana wuza.»

Daamiis Yoona Wonaasewa Sa'atiise Oonu Aane Arife

(Mar. 13:32-37; Luqa. 17:26-30, 34-36)

³⁶ Dey Yesus: «Es wonaasewa es sa'atiise asin Abaasteno samaki wosiyaasnu sinun Naaso sino oonu arifer aafe.

³⁷ Noohni neyaasik sinnaasimato Asuni Naani yoos dey ekkatu sinana.

³⁸ Es neyaasik tishuni akaastan zeemma Nooh Merkebiissi girina wononeen asuni meya meet-nawa ushetna; ephetnawa giritna feeseter.

³⁹ Tishuni akaas yaara zuuttambesiise asin tishkunanneen aane arsoto. Asuni Naani yoos dey esiisimatotu sinana.

⁴⁰ Es kabaasik hep asuni meya buloni dimta ane wostosone. Isaas oottona; isaas fui'tona.

⁴¹ Hep mashkasu isa dimta meya ni'ona; isaas oottona isaas fui'tona.

⁴² Ese nitto Daamiis aro sa'atita yoonamato aane aruweti sinna boor'a guzira oodti.

⁴³ Sinuntano isa wuza arutiwa; keeni abaas waalaasi aaffa sa'atiista wiis yoonamato ari sinfaanane guzire keebaas dey yiishtonoynamato kalana kabawa.

⁴⁴ Esiisimato Asuni Naa dey nitto arunoyti sa'atiista yoonir sinna boor'a hoorera oodtiwa.»

Amanamto Wostinyanyaasnawa Mangu Wostinyanyaasna Asi Beso

(Luqa. 12:41-48)

⁴⁵ Dey Yesus: «Muubesiison sholsinaastak imonek daambaas keerki fe asusata taassina amanamto dey nibbare yere wostinyanyaas oonso?

⁴⁶ Daambaas yeefena kabaasik ekka zagifeen danana es wostinynyaas suustowa.

⁴⁷ Futo nittok makefawungwa; es wostinynyaasin fa waagba zuuttambaase asiistatu taassunawa.

⁴⁸ Sinuntano es mangu wostinynyaas: «Daam-taas wokketu yoonawa» yit nibbaassi safarefaananenawa,

⁴⁹ Wostoni zomoba sina baassotin ichak kab-ifaananena zayini meyanee ane meere ush-faanane;

⁵⁰ Es wostinynyaasa daam bar arunoyna won-aknawa oodnoyna sa'atikna yoona.

⁵¹ Es wostinynyaasin heppik kalasire ixabaason dey sinnoy sinne bestesefe baassoneen ane zagona. Estak waasnawa ay'ni koyet foone sinana» yi.

25

Asir Durba Naangotaasikitori Beso

¹ Tusire dey Yesus: «Es kabaasik samaki taatoos tonbesiison ephere mariisin ephak hoorera kesa asir durba naangotane faarwa.

² Baassossin uuchiis gowwa; uuchiis dey techumba faanar.

³ Gowwaasikito tonbaason ephefanaknu ooma fu'tana zayiti aane ephowa.

⁴ Techumba faana barikito tonaasneen ane ooma dayto zayiti ephese.

⁵ Mariis wokbaase zuuttere afay' ephaan kunesete.

⁶ «Wassi daani kixxe sinfana kabaasik: «Ese mariis ye kessa ephoti» yifa womo odte.

⁷ Es kabaasik es durba naanggotaasikito zuut-tera kabi tonbaason hoossise.

⁸ Gowwa durba naanggotaasikito techumba faana barikitoki: «Inno tonaas tishunir sinna boor'a nitto zayitiistan innok imotiwe» yise.

⁹ Sinuntano techumba faana durba naanggotaas wolgira: «Nittoknawa innokna hooroni zayiti innoki aafa; ek hamma waagtefana keyaassin nittoron waagsoti» yise.

¹⁰ Gowwa durba naanggotaas waagonak hamefana kabaasik mariis ye. Hoorera fa durba naanggotaas mariisneen ane sargisi koota faanaasta girsete; gamalaas dey kulufte.

¹¹ «Orfo fu'te durba naanggotaasikito yaasera: «Daamiiso! Daamiiso! Innok gachaywa» yise.

¹² Sinuntano bar wolgire: «Futo nittok makefawungwe; ta nittotin aane arifat» yi.

¹³ Ese wonaasewa sa'atiise aane arifeti sinna boor'a guzira oodti.»

*Mekiliti Imtena Keez Wostinyanyi Meeni Beso
(Luqa. 19:11-27)*

¹⁴ Tusire dey Yesus ooma beso make: «Samaki taatoossi giruni chowaas ekkatu sinana; ooma daa hamak kesa isa asu wostinyabyaasakitonin teegere fa waagbaason imnaaysimatowa.

¹⁵ Es Daamiis isa isarbesiisik hugnabaasimato isaasik uuch mekiliti; hepsaasik hep mekiliti, keezaasik isa mekiliti imaati hami.

¹⁶ Uuch mekiliti epha bar hamme nagadere ooma uuch mekiliti buu'si.

¹⁷ Esiisimato hep mekiliti epha bar hamme nagadere ooma hep mekiliti buu'si.

18 Sinuntano isa mekiliti epha bar daambaasa waaganon taamme daason yiishshe yiiti.

19 Showo wonaneen orfo es wostinynyaasakitioni daam yeere baassoneen ane faadu ephi.

20 Uuch mekiliti epha bar yeere ooma uuch mekiliti buu'sire: «Daamiiso! Ne taak uuch mekilititu imitwa; ese ta ooma uuch mekiliti buu'singwa» yi.

21 Daambaas dey: «Ne ma'ar dey amanamto wostinynyawa; garo kiisku wuzaasik amanamto sinit sinna boor'a ta akama wuzaasta neen taat-sunawa; hang yaara daamneesa girasi giruwa» yi.

22 Hep mekiliti epha bar dey tai'sere: «Daamiiso hep mekilititu taak imitwa; ese dey ooma hep mekiliti buu'singwa» yi.

23 Daambaas dey: «Ne ma'ar dey amanamto wostinynya; garo kiisku wuzaasik amanamto sinta boor'a ta akama wuzaastatu neen taat-sunawa. Yaara daamneesa girasi giruwa» yi.

24 Isa mekiliti epha bar tai'sere: «Daamiiso buknoyta dimaastan kar'tar; sikonoyta dimaastan zuutitar; ne keena budu asu sinneeson aringwa.

25 Es bari boor'a digefaattu hamma dey waagneeson daason yiishsha yiitingwa. Esewa; waagnees hanifawa» yi.

26 Daambaas dey wolgire: «Ne mangu dey awuja wostinynya; ta buknoyna dimaastan kar'ar; sikonoyta dimaastan zuutinar sinnaason aritar sinnanneen;

27 Ese waagnaason nagadere buu'suni baassok imit sinfaanane ma'ar sinanan kabawa; estan ta dey yaara mekilitinaason buu'baasneen ane ephana kabawa.

²⁸ Ese waagaason basa kushuussin ephpha asir mekiliti faana barik imtiwa.

²⁹ Faana barik dayistona dey arkuna; sinuntano garo kiisku faana barkin es fa barnu basaastan ootona.

³⁰ Han ke'noy wostinynyaasin ek gero fa talmaassi kisira ha'utiwa; estak waasnawa ay'ni koyne sinana yi.

Han Daasi Koi'ni Wono Sinni Mangsuni Kar'a

³¹ «Asuni Naa Ha'oosi wosiya zuuttambaase-neen ane ulfinbaasik yeefena kabaasik ulfinni zigimubaasta duuna.

³² Dara zuuttere barki sina zuuttosone. Keemeriis fantuuson fizoossin korifenaasimato bar dey daraasin baassotna baassotna asin koruna.

³³ Fantuusikitonon hoi'ta teshbaasta fizoosikitonon dey alda teshbaasta yeetuna.

³⁴ Estan taatoos dey ho'itbaasta yere baassok ekka una: «Abataas suusna nitto yootiwa. Han daas testenanneen kabira nittok hoorera fa taatoonson ephphatootiwa.

³⁵ Maktena maasiti; iktena ushiti; Irba sinna nittoki yaana irbasiti.

³⁶ Atatu kutina maysiti; mettena mamsiti; taatena yaara mamsiti.»

³⁷ Ookoni meya dey wolgire ekka usone: «Daamiiso ne makten biira aage maasiniso? Wedey ikten biira aage ushiniso?

³⁸ Irba sinna yeen aage neen irbasiniso? Wedey atatu kutifeen biira aage neen maysiniso?

³⁹ Metten wedey taaten aage neeki yaara mam-siniso?»

⁴⁰ Taatoos dey wolgire: «Futok nittok make-fawungwa; zuuttambesiise asiistan ater sina han aytaasakitonisin isaasik zagiti bar taaktu zagi-tiwa» una.

⁴¹ Estan alda teshaasta yerse baassok dey ekka una: «Nitto erwutto; dabulosniknawa wosibaasikitokna hoore koi'ba foonto geyaassi hantan hamtiwa.

⁴² Maktena aane maasuwet; Iktena aane ushuwet.

⁴³ Irba sinna yaana aane irbasuweti; atatu kutina aane maysuweti; mettena dey taatena aane mamsuweti»

⁴⁴ Baasso dey wolugsere: «Daamiiso makten wedey ikten; irba sinna yeen wedey atatu sinna kutifeen; metten wedey taaten biira aage argasu beynisso?» usone.

⁴⁵ Taatoos dey: «Futo nittok makefawungwa; zuuttambesiise asiistan ater sina han aytaasakitonisin isaasik zagu beyti bar taak zagu beytimatowa» yire wolguna.

⁴⁶ Es bari boor'a es baasso koi'ba foonto ke'oni keer hamone; sinuntano ookoni meya dey koi'ba foonto kaani keer hamone.»

26

*Ayhudni Meya Yesusnin Woruk Chowa Sholsete
(Mar. 14:1-2; Luqa. 22:1-2; Yoha. 11:45-53)*

¹ Yesus es kaamaason zuutire makere koi'sinaase nawobaasakitonik:

² «Hep wonaneen orfo faasikani heeboos sinanamato aridifeti. Asuni Naa dey suuttonak aattere imtonirwa» yi.

³ Es kabaasik maagni gaanynye meenawa daraasa kur'uni meena Keyyaffa yistefe maagni gaanynye meeni gaanynyaasa ojni keerkalo zuuttesete.

⁴ Estak dey Yesusnin aacho ugnak ephonek-nawa worsonekna merkesete.

⁵ Sinuntano: «Daraasa ganesi naga tishuna boor'a heeboni wonaasik aafa sinanawuza» yisete.

*Isa Mashkasu Yesusnin Shitto Woshshi
(Mar. 14:3-9; Yoha. 12:1-8)*

⁶ Yesus zeemo sinak awataatoni mettan sina Bitaniyaki Simonni keertu fe.

⁷ Estak muu muunak tai'sere feen isa mashkasu waagba akama chima shitto albastiros yiste bilqadisii tuumanon ephpha barki yaara teetbaasta wuuki.

⁸ Nawobaasakito es baron biire haaresefaat: «Han shitoos awuni boor'a baak ke'nor siniso?

⁹ Hamma akama waagsi waagtera tukamni meyak imtona kabawa» yisete.

¹⁰ Yesus es baron arifaat ekka yi: «Bar taak ma'a wuzatu zagiwa. Asuson awuniron hopsid-ifetirinso?

¹¹ Tukamni meya wonna wonna nittoneen anetu foosonewa. Sinuntano ta wonna wonna nittoneen ane aafawa foona wuza.

¹² Bar han shittooson atunaasta wuukinaas ta moogsi kabbartonak hoossukwa.

¹³ Futo nittok makefawungwa; aytaknu sinun han Misirachchuni kaamaas daa zuuttambaase asiistak maktefana kabaasik bar taak zagina bar dey baron safarok maktettu foonawa.»

*Yuuda Yesusnin Aatire Imanak Merke
(Mar. 14:10-11; Luqa. 22:3-6)*

¹⁴ Es kabaasik Askorotki Yuuda yistefe asire heppe nawobaasasin isaas maagni gaanynye meyaki hamme:

¹⁵ «Ta Yesusnin aatira nittok imaanane awu taak imatirinso?» yi. Baasso dey keezasir shu'ni birri imete.

¹⁶ Es sa'atiistan kabire aatire imana ma'a uguna sholet feer.

*Yesus Ayyhudni Meeni Faasikaason Wosini
Meyaneen Ane Me*

(Mar. 14:12-21; Luqa. 22:7-14, 21-23; Yoha. 13:21-30)

¹⁷ Kixxa maastefana heeboosi tesuni wono nawobaasakito Yesusniki tai'sesere: «Faasikani heeboosi meeta'unon muutak ay hoossunik sholefatso?» yisete.

¹⁸ Bar dey: «Ek katamaassi hamfeti kabaasik danti asusa keer hamfaat: «Assinynyaas: sa'atinaas yaara kar'i; nawotaasakitoneen ane faasikani heeboosi meeta'unon neeki keertu zagunawa yifewa» utiwa» yi.

¹⁹ Nawobaasakito dey Yesus ajajenaasimato zagsete. Faasikani heeboosi meeta'unon dey hoossisete.

²⁰ Waalfana kabaasik Yesus asire heppe nawobaasakitoneen ane muuk diisesete.

²¹ Meeseleen Yesus: «Futo nittok makefawungwa, nittoossin isaas taan aatire innirwa» yi.

²² Isa isarbesiis akamanon suumesere: «Daamiso; tawa iyaatoso?» yiset mamussete.

²³ Yesus wolgire: «Taneen ane koranaassi dukife bartu taan aatire innirwa.

²⁴ Asuni Naa barik tichchenaasimato kituk hamnirwa. Sinuntano Asuni Naanin aatire imni bar haybubawowa. Es asus koonto shaki sinfaanane barik wayyawa»

²⁵ Aatire imni Yuuda dey wolgire: «Assinynyano; tawa iyaatoso?» yi. Yesus dey: «Ne maketaasimatowa» yi.

Daamiisa Meeta'uni Tuma
(Mar. 14:22-26; Luqa. 22:15-20)

²⁶ Meesefeen Yesus tushaason ephphe galattefaat batte nawobaasakitonik: «Esewa, muutiwa; haniis ashnaaswa» yi.

²⁷ Toofoon de y ephphe galattefaat: «Zuuttam-nitiise han tofoossin ushtiwa.

²⁸ Haniis showo asuni meeni boor'aas feeshun ustonak wuuktoni gaddo teyyaasi harinnaaswa.

²⁹ Sinuntano nittok makefawungwa; abataasa taatosi nittoneen ane han gaddo wayinini gaanni ushanon ushananneen hawungneen ekalo hepsi aafawa ushanawuza» yi.

³⁰ Gaama gaametenneen orfo den Dabrazayitini kumaasta kesete.

Phexiros Mormonamato Yesus Zeemme Make
(Mar. 14:27-31; Luqa. 22:31-34; Yoha. 13:36-38)

³¹ Estan Yesus: ««Keemeriisin ichana; fantuusi wodo dey siktona» yistera tichchera faar sinna boor'a hawungti waalaasik zuuttamnitiise taan mormotiwa.

³² Sinuntano kitun kabinanneen orfo nittoostan zeemma Galiilatu hamana» yi.

³³ Phexiros wolgire: «Oomiis zuuttere neen mormesefeknu ta neen aafa mormona wuza» yi.

³⁴ Yesus: «Futo neek makefawungwa; hawungti waalaasik ako oorunoyfeen; keeza wolla taan mormotawa» yi.

³⁵ Sinuntano Phexiros dey: «Neneen ane kitu sholsifaananenu isanne aafawa neen mormona wuza» yi. Oom Nawobaasakito dey esiisimato maksete.

Yesus Getesemani Yistefa Dimaastak Shiiphe

³⁶ Estan Yesus nawobaasakitoneen Getesemani yistefa dimaasta hami. Estak nawobaasakitonin: «Ta ek hamma shiiphonar sinna boor'a nitto hanta footiwa» yi.

³⁷ Yesus Phexirosninnawa hep Zabdewosni naanggotiisinna zoonsire hami. Tiir'o barin ephaan suumo ephi.

³⁸ Ekka dey yi: «Kaanaas kituta kar'ananneen akamanon suumewa. Nitto hanta faafaat taneen ane chimtiwa» yi.

³⁹ Baassostan garonon eksefaat kaa'nere ekka yit shiiphe: «Abataaso; chimtefaanane han shanani toofoos tayistan aatungwa. Sinuntano ne shuntamato sinanaastano ta shunnamatotawa» yi.

⁴⁰ Es keez nawobaasakitoniki wolle yeere kune-feen dani. Phexirosnin: «Taneen ane isa sa'atine guzuk aane chimetinoso?

⁴¹ Fatanasi girunoytimato guzira shiiphotiwa. Ayyanaas hooreratu fa, sinuntano ashaas hopiyawa» yi.

⁴² Hepsa dey hamme ekka yit shiiphe: «Abataaso! Han shanani toofoos ushanon ushnoy faana aatak chimtonor sinfaanane ne shunta bar sinungwa»

⁴³ Wolle yeere kar'in nawobaasakitoni aafaas afay'nik fayfaan kunefeen dani.

⁴⁴ Dey baassotin beyye hamme keezsa ukkotiisi-mato shiiphe.

⁴⁵ Estan nawobaasakitoniki yeere: «Hashneen kar'a kunfetiyo? Dey beysa ephtifetiyo? Ese Asuni Naa boor'ni meeni kushusi aattere imtona sa'atiis kar'iwa.

⁴⁶ Kabseni hamniwa. Taan aatire imni bar tai'sewa» yi.

*Yesusni Aattere Imtonewa Oottone
(Mar. 14:43-50; Luqa. 22:47-53; Yoha. 18:3-12)*

⁴⁷ Es baron makefeen asire heppe nawobaasasin isaas sina Yuuda ye. Barneen ane dey siifonewa mukne epho showo dara yeesete. Baasso dey maagni gaanynye meyakinnawa daraasa kur'uni meyakinna wostere yeeseter.

⁴⁸ Aatire imni Yuuda: «Ta daamona barintu ephatiwa» yire baassok beso imme feer.

⁴⁹ Yuuda geregere Yesusniki tai'sere: «Assinyanyano! Naga neek sinfawungwa» yit daame.

⁵⁰ Yesus: «Zomotaaso! Ese yaata chowaason koi'suwa?» yi. Estan asuni meya Yesusniki tai'sesere ephete.

⁵¹ Es kabaasik Yesusneen ane fe baassossin isaas kushubaason shongere siifoson kisire maagni gaanynye meeni gaanynyaasa wostinyanyi odonon kace.

⁵² Sinuntano Yesus barik ekka yi: «Siifo kisife baasso zuuttere siifoktu tishusone sinna boor'a siifoneeson zanbaassi wolgira gedwa.

⁵³ Abataasin shiiphefaanane bar showo kumsi faadtoni meya taar'o Ha'oni wosiya wosuk hop-unirne faar sinna nittok bestefawoso?

⁵⁴ Ekka sinar sinfaanane: «Shana ephphetoonak sholsifa» yifa korto matsafaasi kaama aakkak sinanak chimnirinso?»

⁵⁵ Es kabaasik Yesus daraasik: «Bo'inynyani ephni asunimato siifonewa mukne ephpha taan ephatik yaatiyoso? Wonna wonna betemeqdesi-issi assit nittoneen ane faana kabaasik aane taan epheti.

⁵⁶ Sinuntano han bar zuuttambaase sinnaas raajjuni meeni matsafaassi tichchera kuni bar sinanakwa» yi. Es kabaasik nawobaasakito zuut-tambesiise barin beyere eelesete.

Yesus Shonggosta Oottere Hami

(Mar. 14:53-65; Luqa. 22:54-55; Yoha. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Yesusnin epha asuni meya maagni gaanynye meeni gaanynya sina Keyyaffaniki taamete. Estak dey Museni tumaasi assinyanawa kur'uni meena zuuttere feeseter.

⁵⁸ Sinuntano Phexiros maagni gaanynye meeni gaanynyaasa ojni keerkalo kar'ananneen woksok orfobaase hami. Sinni chowaasi ko'anon biyanak keerkalo girire tasoni meyanen di.

⁵⁹ Maagni gaanynye meenawa Ayhudni shonggota diisefe baassotna zuuttere Yesusniista kituni mangsuni kar'a katusonek esh zaalnin sholset feeseter.

⁶⁰ Showo esh zaalni meya tai'sisefeknu Yesus-nin kituta katuni zaala aane danoto. Koi'baasta dey hep zaal tai'sere:

⁶¹ «Han asus: «Betemeqdesiison bogaat keezsi-nari wono wolgira keer'anawa» yiwa» yit mak-sete.

⁶² Maagni gaanynye meeni gaanynyaas kabire: «Han asuni meya neyista maksefe zaalaason aane wolgifenoso?» yi.

⁶³ Sinuntano Yesus shaakki. Maagni gaanynye meeni gaanynyaas dey: «Hayewa Ha'oosi sunak neen teysifawungwa! Ne Ha'oni naa Kiristoos sinneeson innok makowa» yi.

⁶⁴ Yesus: «Ne maketaasimatowa; nittok makefawungwa, hawungneen ekalo Asuni Naa hugnaba faana Ha'oosi ho'itta diifen biyatiwa. Esiisimato dey samaki shaaruusikitota yeefeen biyatiwa» yi.

⁶⁵ Es kabaasik maagni gaanynye meeni gaanynyaas maybaason karasaat: «Ha'oosta mei'ni kaama makewa. Nittonu me'baason odetiwa. Haniistan ooma zaala awuniron sholsunirinso?» yi.

⁶⁶ Eekin nittok awu sinna bestefaso? Baasso dey: «Kitutu barik sholsuwa» yit wolgisete.

⁶⁷ Es kabaasik sinba tujeset, ki'eset, bocheset:

⁶⁸ «Kiristoosno! Neen ichaas oonso? Raaji innok makebbo» yiset feeseter.

Phexiros Yesusnin Morme
(Mar. 14:66-72; Luqa. 22:56-62; Yoha. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Phexiros ojni keerkalo diifen isa keerki wostinynya barki tai'sera: «Ne dey Galiilaki Yesusneen ane faatarwa» yi.

⁷⁰ Sinuntano Phexiros: «Ne makefata baron aane arifatwe» yit zuuttambesiise asi sinak morme.

⁷¹ Finynya kesfeen ooma keerki wostinynya dey barin biyaat esta fe baassok: «Han bar Naaziretki Yesusneen ane feerwa» yi.

⁷² Hepsa dey Phexiros teyire: «Es makefata asusin aane arifatwe» yi.

⁷³ Garo sa'atineen orfo esta yere asuni meya tai'sere Phexirosnin: «Wolumnees assidifawa, futok ne baasso ganeyaassin isaaswa» yisete.

⁷⁴ Es kabaasik Phexiros: «Ta es asusin aane arifatwa» yit bar barin wolgire erwuknawa tewukna kabi. Estan geregere ako oori.

⁷⁵ Phexiros dey: «Ako oorunoyfeen keeza wolla mormotawa» yit Yesus makena bar nibbaassi keji. Gerakalo kesse dey akamanon suumere waasi.

27

*Yesus Pilatosniki Oottere Hami
(Mar. 15:1; Luqa. 23:1-2; Yoha. 18:28-32)*

¹ E'so wonsak maagni gaanynye meenawa daraasa kur'uni meena zuuttere Yesusniista kituni mangsuni kar'a katusonek merkesete.

² Estan Yesusnin taar'e ephphe taamme ha'sife Pilatosniki aatire imete.

³ Yesusniista mangsu katenamato aatire ima Yu-uda biyaat gaabbe. Keezasir shu'ni birriison dey maagni gaanynye meyaknawa kur'uni meyakna wolgire imi.

⁴ «Kayim asusin kituk aatire imnaasik boor'a wostengwa» yi. Sinuntano baasso: «Eekin innotin aamba tiir'e? Ne girowa» yisete.

⁵ Yuuda dey keezasir shu'ni birriison betemeqdesiissi taamme ha'aat hamme geetere kiti.

⁶ Maagni gaanynye meya keezasir shu'ni birriison ephere: «Han bar harinni waaga sinna boor'a betemeqdesiisik imte waagaassi woi'sunik shol-sutawa» yisete.

⁷ Estan merkesere irbani mooga sinanak koda ooi'fe basa daanon waagsete.

⁸ Es bari boor'a es daas hash hawungneen kar'a: «Harinni daa» yisteratu teegtefa.

⁹ Esiisik: «Israelni naanggotaasikito gammate-sete barik sinni waaga keezasir shu'ni birriison ephete.

¹⁰ Daamiis taan ajajenaasimato koda ooi'fe basa daasik kaasete» yistera raajju Ermiyasniki kamo makte bar sini.

Yesus Pilatosniki Sina Ta'i

(Mar. 15:2-5; Luqa. 23:3-5; Yoha. 18:33-38)

¹¹ Yesus daa ha'sife Philaxosni sina ta'i. Bar dey: «Ne Ayhudni taatonoso?» yit mamsi. Yesus wolgire: «Ne maketaasimatowa» yi.

¹² Maagni meeni gaanynyasakitonawa kur'uni meena barin malassefeen isa wuzane aane wol-guwe.

¹³ Estan Pilatos: «Apun wuza neyista teshshere malassedifemato aane odefenoso?»

¹⁴ Daa ha'sife bar akamanon diinqonanneen teshshesete malataasik isa kaamanu aane wol-guwe.

Yesusniista Kituni Mangsu Kate
(*Luqa. 23:13-25; Yoha. 18:39-40; 19:1-16*)

¹⁵ Daason ha'sife bar faasika fasikaasik daraas isa taato kottonak mamsinaysimato taatoos kotin dostere feeseter.

¹⁶ Es kabaasik manguk arto Barbaan yiste taato feer.

¹⁷ Baasso zuuttere feeseten Pilatos: «Barbaaniningwa wedey Kiristoos yiste [Yesusnin] kotanak sholefetiso?» yi.

¹⁸ Pilatos ekka yinaas baasso manguk aatire imobesiison arire feer sinna boor'awa.

¹⁹ Pilatos mangsuni kar'ni kodaasta diifen basa asus: «Han asusa chowanon waalin miitok akama shana biingwa. Han kayim asusata isa wuzane zagutaatawa» yira wosi.

²⁰ Sinuntano maagni gaanynye meenawa kur'uni meena Barbaan kottonaknawa Yesus wortonakna mamsusonek daraasin kiitisete.

²¹ Daa ha'sife bar wolgire: «Heppiiasin aafferin kotanak sholefetiso?» yit daraasin mamsi. Baasso dey: «Barbaannintu kotatak sholefeniwa» yisete.

²² Pilatos: «Eekin Kiristoos yistefe Yesusnin awu zagunarinso?» yi. Zuuttambesiise: «Suuttowowa» yisete.

²³ Ha'sife bar: «Aamso? Bar mangsina wuza aambanso?» yi. Sinuntano baasso: «Suuttowowa» yit chaaga arkissisete.

²⁴ Pilatos biin naga turuksunir sinbaase aka barik teshshosonek zagire daraasa sina kushubaason maset: «Ta han asusa harinsik aafotwa. Nittotu mamustoniirwa» yi.

²⁵ Daraas zuuttere: «Han asusa hanna innoostanawa naanggotniistana sinun» yire wolgisete.

²⁶ Es kabaasik Barbaannin kotte gafkaat Yesusnin alanggak ishshire suuttonak aatire imi.

Meya Taar'oni Meya Yesusnin Kanyeete
(*Mar. 15:16-20; Yoha. 19:2-3*)

²⁷ Es kabaasik ha'sife basa meya taar'osakito Yesusnin ephphe ha'sife basa ojaasi keerkalo taamete. Meya taar'osakitonin dey Yesusni bira-toosta zuutisete.

²⁸ Maambaason gaa'efaaf she'a maama may-sisete.

²⁹ Seer'a ma'ire teetbaasta guufsisete. Hoi'ta kushubaassi sobboqoni haaro ootisefaat sinba kaa'nesere: «Ayhudni taatono! Naga neek sin-fawungwa» yit kanyeete.

³⁰ Tujeset haarooson dey kushubaassin ephere teetbaason icheset feeseter.

³¹ Kanyeetenneen orfo she'a maamaason gaa'efaaf basa maamaason wolgire maysisere suuttonak ephphe hamete.

Yesusni Suutto
(*Mar. 15:21-32; Luqa. 23:26-43; Yoha. 19:17-27*)

³² Ha'sife basa ojaasi keerkalon kesefe kabaasik Simon yistefe Qerenaki asunin danesere mesqelison wor'anak giddisete.

³³ Esseen orfo kotbaas dey: «Teetni mega» yistera teegtefa Golgota kar'ete.

³⁴ Estak tisha woi'to wayinini usha ushanak imete. Bar dey bechchire biyaaf ushanak aane sholowe.

³⁵ Suutetenneen orfo maambaasta ixa ha'sere haa'esete.

³⁶ Esta diisefaat oodet feeseter.

³⁷ «Han bar Ayhudni taato Yesuswa» yifa malatni ticha den mesqeliisi teetta yeetisete.

³⁸ Es kabaasik hep bo'inyinyanin isaasin oi'ta teshbaasta, isaasin dey alda teshbaasta Yesusneen ane suutete.

³⁹ Esta kamo aatfe asuni meya dey kashshuk teetbesiison shorkisefaafe me'esete:

⁴⁰ «Betemeqdesiison bogaat keezsinari wono keer'ni ne ese teetneeson fu'owa! Ha'oni Naa sinfaatane mesqelistan kerowa» yisete.

⁴¹ Esiisimato dey maagni gaanynye meya, Museni tumaasi assinyanawa kur'uni meena isarik ekka yiset kanyet feeseter:

⁴² «Oomiisin fu'e, sinuntano teetbaason fu'ok aane chime. Israelni taato sinfaanane hash mesqelistan kerowowa. Inno dey barik amanoniwa.

⁴³ Bar Ha'oosik amanewa. «Ta Ha'oni Naawa» yiwa. Ese Ha'oos barin shunar sinfaanane hash barin fu'ongwa.»

⁴⁴ Esiisimato dey barneen ane suutte bo'inyinyani meya dey me'eset feeseter.

Yesusni Kitu

(Mar. 15:33-41; Luqa. 23:44-49; Yoha. 19:28-30)

⁴⁵ Issun sa'atiistan kabira hamma izgin sa'ati kar'ananneen daa zuuttambaase asiista talma sini.

⁴⁶ Izgin sa'atiistak Yesus: «Elohe! Elohe! lamasebeqtani!» yire akama kaamak chaagi. Kotbaas dey: «Ha'onaase! Ha'onaase! Awuni boor'a taan beyitse» uu.

⁴⁷ Esta yerse asuni meya odesefaat «Han bar Eliyasintu teegedifewa» yisete.

⁴⁸ Geregere baassossin isar eelle sefinegi ephphetesshere suqaro wayini tuunire sobboqoni haaroni fashta duusire ushanak imi.

⁴⁹ Sinuntano oomiisakito «Beytiwa, Eelias yeere barin fu'obane biyaniwa» yisete.

⁵⁰ Yesus hepsak akama kaamak chaagge kaabaason aatire imi.

⁵¹ Es kabaasik betemeqdesiisi yinu denun kabira daa kar'a heppik karate. Daas dey shorke. Daastaki kaa'oos dey kalate.

⁵² Moogaasikito dey gachchen sir kunse kortoni meyaassin showoni meya kitun kabsete.

⁵³ Moogaassin kesere Yesus kitun kabinanneen orfo korto katama Yerusalem girsete. Estak dey showo asuni meyak bestesete.

⁵⁴ Tii meya taar'oni meeni gaanynyaasnawa barneen ane Yesusnin oodet feese baassotna daasi shorkononnawa sina chowaasonna biyesezeyse akamanon digsera: «Han bar futok Ha'oni Naawa» yisete.

⁵⁵ Yesusnin argasit Galiilan basa orfoose hama showo mashka meya woksok yersefaat biyet esta feeseter.

⁵⁶ Baassossin Megdelawitki Maarami, Yaqobnawa Yosefna asi into Maarami, Zebdewosni naanggotiisa into dey esta feeseter.

Yesusni Kabbarto

(Mar. 15:42-47; Luqa. 23:50-56; Yoha. 19:38-42)

⁵⁷ Waalfana kabaasik Yosef yiste isa otum asu Armatiyasni kataman ye. Bar dey Yesusni nawo.

⁵⁸ Es bar Pilatosniki tai'sere Yesusni dugnooson ephanak mamsi. Pilatos dey imtonak ajaje.

⁵⁹ Yosef dugnooson kayma maamak zuuti.

⁶⁰ Shu'ak katera hoorera kuni Yosefni gaddo moogsi taamme kabbare. Estan moogaasi noonota inya shu'a bukalsire ukaat hami.

⁶¹ Megdelawitki Maaraminewa ooma Maaramine moogaasi sinta diisefer.

⁶² Wonotirik beysani wonaasi hooroneen orfo maagni gaanynye meenawa Ferisawini meena is-arik Pilatosniki hamere ekka yisete:

⁶³ «Daamiiso! Han eshinynyaas zeemo kaak feena kabaasik: «Keezsinari wono kitun kabunarwa» yina bar nibniista kejiwa.

⁶⁴ Es bari boor'a nawobaasakito waalin yeesere dugnooson wiisefaat daraasik: «Kitun kabiwa» usonoytemato keez wona kar'ananneen moogaason oodosonek ajajowa. Es bar sina shakaanane orfoti daagsuus sinatiistan akamanon mangu sinarwa» yisete.

⁶⁵ Pilatos wolgire: «Oodni meya taar'oni meya feeseter sinna boor'a ephpha hamfaat arifetimato oodsutiwa» yi.

⁶⁶ Baasso dey hamere moogaasi noononon shu'ak kulfaat tukbaasta maatamak ichche oodni asunin oodsisete.

28

Yesusni Kitun Kabu

(Mar. 16:1-10; Luqa. 24:1-12; Yoha. 20:1-10)

¹ Beysani wonaas aatnanneen orfo torbaniisi tesuni wono wonsa she'u feteetifana kabaasik Megdelawitki Maaraminewa ooma Maaramine moogaason biyak hamete.

² Daamiisa wosiya den saman kerena boor'a akama daani shorko sini. Bar dey tai'sera

moogaas uktera kunna shu'aason bukalsaat barista di.

³ Daamiisa wosiyani gito dey kawunanimato chaaret faar. Maybaas dey ironi she'animato foro.

⁴ Tasoni meya dey Daamiisa wosiyanon digak korkit kitune feer sinete.

⁵ Sinuntano Daamiisa wosiya mashka meyak: «Nitto digotiitawe, suutte Yesusnin sholefetimato aringwe.

⁶ Bar hantak aafe, makenaasimato kitun kabi. Kunna dimaason hani yaasefaat biyotiwe.

⁷ Taptera hamfaat: «Kitun kabiwa, Ek Gali-ila zeemme hamnir. Estak uphotiwa» yira na-wobaasakitonik makotiwe. Ese ta nittok maken» yi.

⁸ Estan digaknawa akama girakna taptesere moogaasi teshan nawoni meyak makok eelesete.

⁹ Yesus uguntak baassok uphere: «Naga nittok sinfawungwe» yi. Baasso dey barki tai'sesere wochobaason ephphe sagadesete.

¹⁰ Es kabaasik Yesus: «Digotiitawe! Hamfaat Gali-ila hamonek aytaasakitonik maksoti. Estak taan biyosone» yi.

¹¹ Mashka meya hamefeen meya taar'oni meyaassin isa isaas katamaassi hamere sina chowaason zuutire maagni gaanynye meyak maksete.

¹² Maagni gaanynye meya kur'uni meyaneeen zuuttere merkesettenneen orfo meya taar'osakitonik akama waaga imefaat ekka yisete:

¹³ «Inno kunfeni wassi nawobaasakito yeesere dugnooson wiisetewa» yira daraasik makotiwa.

¹⁴ Han chowaason ha'sife bar odefaanane inno barik mai'sira makoni. Dey rakko nittoosta kar'noynamato zaguniwa» yisete.

¹⁵ Meya taar'osakito waagaason ephefaat baas-sok maktenaasimato zagsete. Es chowaas dey hawungneen kar'a Ayhudni meeni ganeyaassi maktettu faafa.

Yesus Nawoni Meyak Ammanon Beste

(Mar. 16:14-18; Luqa. 24:36-49; Yoha. 20:19-23; Wos. 1:6-8)

¹⁶ Asire isse nawobaasakito Yesus hamonek makena Galiilaki fa aamaasta hamete.

¹⁷ Yesusnin biyeteese barik sagadesete. Sin-untano baassossin isa isaas «Han wuzaas futota» yisete.

¹⁸ Yesus baassoki tai'sere: «Samaknawa han daas-takna ha'suni hugna zuuttera taak imtewa;

¹⁹ Ese hamfaat han daasta fe daraasin zuutira aba, Naa, Korto Ayyanaasi sunak haphqira ta nawo zaguti;

²⁰ Ta nittok ajajena baron zuutire oodosonek assuti. Ta han daasi ko'a kar'ananneen wonna wonna nittoneen anetu fawungwa» yi.

Gaddo Teyya
The New Testament in the Yemsa language of Ethiopia,
Latin script

copyright © 2025 The Word for the World International

Language: (Yemsa)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 May 2025 from source files dated 6 May 2025

7608a66e-9602-5623-89f0-436ebf008df3